
Miljøgodkendelse
til kvægproduktion på
Fåborgvej 132, 5762 V. Skerninge

Godkendelsen omfatter:	Husdyrbruget samt ejede og forpagtede arealer
Adresse:	Fåborgvej 132, 5762 V. Skerninge
Godkendelsen er meddelt til:	Gunnar Dyhre Hansen, Fåborgvej 132, 5762 V. Skerninge
Grundejer:	Gunnar Dyhre Hansen
CVR nr.:	11525180
CHR nr.:	18852
Konsulent for ansøger:	Anne Sloth, Centrovice
Godkendelse udarbejdet af:	Charlotte Vesterlund McAinsh
Journal nr.	10/17122

September 2010

Miljø og Teknik

Gunnar Dyhre Hansen
Fåborgvej 132
5762 V. Skerninge

Miljø og Teknik
Svendborgvej 135
5762 Vester Skerninge
Tlf: 6223 3000

mt@svendborg.dk
www.svendborg.dk

Godkendelse efter Husdyrgodkendelseslovens kapitel 3

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget med et dyrehold på i alt 497,2 DE.
Godkendelsen er givet på de vilkår, der er angivet under "Afgørelse".

Dato: 28. september 2010

Godkendt: .....
Charlotte Vesterlund McAinsh
Agronom

Annonceret den 6. oktober 2010.

Klagefristen udløber den 3. november 2010.

Søgsmålsfristen udløber den 28. marts 2011.

Revurderes inden den 28. september 2018.

Ikke teknisk resumé

Gunnar Dyhre Hansen har søgt Svendborg kommune om godkendelse til udvidelse af malkekvægsproduktionen på Fåborgvej 132, 5762 V. Skerninge. Produktionen udvides fra 287,7 til 497,2 dyreenheder malkekøer og opdræt af stor race.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse første gang efter Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. LBK. nr. 1486 af 4. december 2009).

Efter meddelingen af denne godkendelse er dyreholdet sammensat som vist i tabellen:

Dyreart	Antal	Dyreenheder (DE)
Årskøer, stor race	250	370,4
Kvier, 20,5-26 mdr.	59	36,2
Kvier, 10-20,5 mdr.	116	55,6
Kvier, 6-10 mdr.	43	15,4
Kvies-småkalve, 0-6 mdr.	66	17,8
Tyrekalve, 40-65 kg	114	1,9
I alt		497,2

I forbindelse med udvidelsen ændres den eksisterende dybstrøelsesstald delvis til sengebåsestald. Desuden bygges en ny kostald (sengebåsestald) på 1500 m² nord for det eksisterende anlæg. Der opføres også en ny gyllebeholder på 2.800 m³ samt en beholder på 1.000 m³ til spildevand fra plansiloer og malkestald ved siden af den eksisterende beholder. Alternativt opføres der kun en større beholder på 5.000 m³ og spildevand blandes med gylle. Plansiloerne udvides til i alt 1.200 m² vest for den eksisterende halmlade.

Der gives dispensation til afstandskrav til naboskel, så den nye gyllebeholder må placeres 17,5 m fra skel.

Der hører 148 ha ejet og forpagtet jord til ejendommen, som skal godkendes sammen med dyreholdet. Desuden har ejeren aftale om udbringning af husdyrgødning på yderligere 96 ha. Aftalearealerne skal godkendes særskilt.

For at reducere ammoniakemissionen fra ejendommen etableres der fast drænet gulv med skrabere i sengebåsestaldene, og der anvendes foder til malkekøerne med reduceret proteinindhold (172 g/FE).

For at minimere nitratudvaskningen fra arealerne til Det Sydfynske Øhav vil ansøger etablere et sædskifte med enten 8 % efterafgrøder ud over de lovpligtige eller reducere kvælstofnormen med 4,5 %.

Der stilles desuden vilkår til transport med gylle og ensilage.

Med de stillede vilkår vurderer kommunen, at udvidelsen ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Indholdsfortegnelse

Ikke teknisk resumé	3
Indledning	6
Svendborg Kommunes afgørelse	6
<i>Lovgrundlag</i>	6
Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	6
Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug	6
Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning , ensilage m.v.	7
Forvaltningsloven.....	7
<i>Afgørelse med vilkår</i>	7
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	7
Husdyrhold og staldanlæg	8
Drift af staldanlæg	8
Rengøring.....	8
Foder	9
Energi- og Ressourceforbrug	9
Oplag af olie.....	9
Kemikalier.....	9
Gødningsopbevaring og –håndtering	10
Driftsforstyrrelser og uheld	10
Lugt	10
Støj	10
Transport	11
Støv	11
Lys	12
Skadedyr	12
Spildevand.....	12
Affald	12
Drift af husdyrbrugets arealer	12
Sædskifte.....	12
Egenkontrol og dokumentation	13
<i>Generelle forhold</i>	13
Ændringer og udvidelser	13
Underretningspligt	13
<i>Retsbeskyttelse</i>	14
<i>Revurdering af godkendelse</i>	14
<i>Klagevejledning</i>	14
<i>Søgsmål</i>	15
Miljøteknisk redegørelse	16
<i>Grundforhold</i>	16
Ansøger og ejerforhold	16
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	16
Varetagelse af hensyn til landskab	18
Årsproduktion	19
Biaktiviteter.....	21
<i>Husdyrbrugets anlæg</i>	21
Drift af staldanlæg.....	21
Ventilation.....	23
Rengøring.....	23
Foder	24
Ensilage	25

Ressourceforbrug	25
Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin.	27
Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering.....	29
Driftsforstyrrelser og uheld	31
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg .....</i>	<i>33</i>
Ammoniak.....	33
Påvirkning af § 7-naturområde, internationale naturbeskyttelsesområder og øvrige naturområder.....	34
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)	35
Lugt	36
Støj.....	37
Transport.....	40
Støv	42
Lys	42
Skadedyr	43
Spildevand.....	43
Affald	44
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer .....</i>	<i>46</i>
Drift af husdyrbrugets arealer	46
Sædskifte.....	47
Påvirkning af naturområder.....	47
Påvirkning af søer og vandløb.....	47
Kvælstof og fosfor til fjord og hav	48
Påvirkning af grundvand	51
<i>Egenkontrol.....</i>	<i>51</i>
<i>0-alternativ.....</i>	<i>52</i>
<i>Konklusion .....</i>	<i>53</i>
<i>Beskrivelse af eventuelle hørings svar og vurdering.....</i>	<i>53</i>
BILAG.....	53

Indledning

Svendborg Kommune har via Centrovic den 4. maj 2010 modtaget ansøgning om udvidelse af malkekvægsproduktionen på Fåbrogvej 132, 5762 V.Skerninge.

Ansøger har efter krav fra Svendborg Kommune tilrettet ansøgningen således, at der i forhold til husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau stilles skærpede krav til nitratudvaskning og fosforoverskud.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse første gang efter Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ved et husdyrbrug forstås en ejendom, hvor der er et dyrehold på mere end 3 dyreenheder (DE), dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse er skærpede i forhold til denne godkendelse.

Denne godkendelse er opdelt i 2 dele.

Første del er Svendborg Kommunes afgørelse, som indeholder vilkårene for godkendelsen.

Anden del er en miljøteknisk redegørelse, som danner grundlag for de opstillede vilkår i godkendelsen.

Derudover er der vedhæftet en række kortbilag.

Svendborg Kommunes afgørelse

Lovgrundlag

Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

(LBK. nr. 1486 af 4. december 2009, (Husdyrgodkendelsesloven))

Husdyrholdet er på i alt 497,2 dyreenheder og godkendes derfor efter § 12 i Husdyrgodkendelsesloven.

Svendborg Kommune godkender og fører tilsyn med husdyrbrugets eksterne miljøforhold.

Svendborg Kommune skal i forbindelse med godkendelsen sikre, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen vha. den bedst tilgængelige teknologi (BAT). Desuden skal det sikres, at husdyrbruget kan drives på stedet, så det er foreneligt med hensynet til omgivelserne.

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug

(Bek. nr. 294 af 31. marts 2009)

Bekendtgørelsen fastsætter regler om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug efter kap. 3 i Husdyrgodkendelsesloven.

Desuden sætter bekendtgørelsen bla. regler for udskiftning af udbringningsarealer og regler for revurdering af godkendelser af husdyrbrug.

Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning , ensilage m.v.

(Bek. nr. 1695 af 18. december 2006)

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. (Bek.nr. 717 af 2. juli 2009)

Bekendtgørelserne fastsætter bla. regler om dyreenhedsberegningerne.

Forvaltningsloven

(Lovbek. nr. 1365 af 7. december 2007)

I henhold til forvaltningsloven skal kommunen foretage partshøring inden der træffes afgørelse i en konkret sag, såfremt sagen indeholder oplysninger, der kan være til ugunst for den pågældende part, og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Der har i denne sag været foretaget høring af i alt 15 parter inkl. ansøger. Der er kun indkommet høringssvar fra ansøger.

Afgørelse med vilkår

Svendborg Kommune godkender hermed i henhold til § 12 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug husdyrbruget på Fåborgvej 132, 5762 V.Skerninge, matrikelnummer 15a Ulbølle by, Ulbølle.

Godkendelsen meddeles til ejeren af husdyrbruget pt. Gunnar Dyhre Hansen, der dermed er ansvarlig for, at husdyrbruget placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Det afgøres samtidig, at godkendelsen af husdyrbruget ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget og godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år fra den dato, hvor godkendelsen meddeles.

Hvis godkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden efterfølgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Godkendelsen gives på baggrund af de oplysninger som ansøger har sendt frem, den miljøtekniske redegørelse og på følgende vilkår:

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

1. Nybyggeri skal opføres som beskrevet i den miljøtekniske redegørelse og placeres som vist på bilag 1.
  - Dog må der alternativt opføres én gyllebeholder på 5.000 m³ i stedet for to beholdere på hhv. 2.800 m³ og 1.000 m³. Den opføres samme sted.
2. Den nye gyllebeholder må placeres 17,5 m fra naboskel som vist på bilag 1.

Husdyrhold og staldanlæg.

3. Husdyrbruget skal være sammensat og staldindretningen udført på følgende måde:

Dyrehold Ansøgt	Stald-type	Stald-afsnit	Vægt/aldersgrænse	Antal årsdyr	Dyre-enheder
Kvier	Spaltegulvbokse	1.1.1	6 – 10 mdr.	43	15,4
Malkekøer	Dybstrøelse med lang ædeplads (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1.1.3	-	48	71,1
Kvier	Sengestald med fast gulv og dræn i midten el. lign.	1.1.4	20,5 – 26	59	36,2
Malkekøer	Sengestald med fast gulv og dræn i midten el. lign.	1.1.4	-	10	14,8
Malkekøer	Sengestald med fast gulv og dræn i midten el. lign.	1.1.5	-	192	284,5
Småkalve	Dybstrøelse	1.1.6	0 – 6	66	17,8
Kvier	Dybstrøelse	1.1.6	10 – 20,5	116	55,6
Tyrekalve	Dybstrøelse	1.1.6	40 – 65 kg	114	1,9
Dyreenheder i alt					497,2

4. Den samlede husdyrproduktion må ikke overstige 497,2 DE på årsplan.

- Indenfor dette produktionsniveau tillades en variation i fordelingen af køer og kvier på 10 %, så længe det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides. Dvs. antallet af køer kan øges med op til 21 stk, hvis antallet af kvier samtidig reduceres med 75 stk.

Drift af staldanlæg

5. I staldafsnit 1.1.4 og 1.1.5 (den nye stald samt en del af den eksisterende stald) skal der etableres faste drænedede gulve med skraber og ajlefløb. Der gælder følgende for staldafsnittene:

- Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte.
- Lysningsarealet til ajlefløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gulvareal i staldafsnit.
- Der skal som minimum foretages 12 skrabbninger hver dag.
- Skraberer skal være forsynet med timer.
- Der skal føres en logbog, hvori indstillingen af timeren anføres som dokumentation for skrabeintervaller. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbogen med angivelse af årsag og varighed. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndigheden forlangende.

6. De øvrige staldafsnit skal indrettes som ansøgt og beskrevet.

Rengøring

7. Der skal sikres en god staldhygiejne, herunder at sengebåse, kalvehytter og dybstrøelsesarealer holdes tørre.

Foder

8. Den samlede foderration til malkekøer må i gennemsnit over en 3-årig periode maksimalt indeholde 172 g total råprotein per foderenhed (FE).
9. Der skal udarbejdes foderplaner, der indeholder oplysninger om indholdet af total råprotein, AAT og PBV i foderet.
10. Grovfodermidler bortset fra frisk græs, der udgør mere end 10 % af FE/malkeko/dag, skal analyseres for indholdet af total råprotein, AAT og PBV. Analysen skal foretages af et akkrediteret laboratorium.
11. Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal der foretages beregning af indholdet af total råprotein, AAT og PBV.
12. Dokumentation for foderplaner, analyser og resultat af endagsfoderkontrol skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Energi- og Ressourceforbrug

13. Der skal føres journal over vand- og energiforbrug.

Oplag af olie

14. Beholdere til opbevaring af olie (> 50 l) samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag uden afløb, og med minimum 15 cm. opkanter eller opkanter svarende til at indholdet af den største beholder kan rummes i opsamlingskarret. Desuden skal beholdere/tanke placeres overdækket, så der ikke er mulighed for at det regner på tanke/beholdere eller i opsamlingskarret.
15. Senest når udvidelsen er gennemført skal placeringen af dieseltanken opfylde kravene i foregående vilkår.
16. Der skal være monteret en afriverkobling mellem tank og slange eller alternativt må tankpistolen ikke kunne fastlåses under påfyldning.
17. Håndtering af olieholdige produkter f.eks. ved tankning af diesel, skal foregå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, som samtidig er dimensioneret til tung trafik. Belægningen skal have fald mod midten, og påfyldningsslangen må ikke kunne nå ud over belægningen.
18. Der, hvor olie opbevares og håndteres skal der findes opsugningsmateriale.
19. Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald.

Kemikalier

20. Kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag, og uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Gødningsopbevaring og -håndtering

21. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås.
22. Mindst 80 % af dybstrøelsen skal udbringes direkte fra stalden til nedbringning på markerne.
23. Der må kun ske gyllepumpning fra gyllebeholder til gyllevogn én gang per time fra kl. 18-22.
24. Der må ikke ske gyllepumpning fra gyllebeholder til gyllevogn fra kl. 22-07.

Driftsforstyrrelser og uheld

25. Beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte. Placeringen skal være let tilgængelig.
26. Beredskabsplanen skal revideres én gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste tidspunkt for revision.

Lugt

27. Følgende geneafstande skal overholdes:

Område	Geneafstand	Beregningsmodel
Byzone eller fremtidigt byzoneområde	339	Ny
Samlet bebyggelse og lign.	225	Ny
Enkeltliggende bolig	67	FMK

28. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lugtgener, skal der foretages lugtreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Tilsynsmyndigheden kan stille krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt én gang pr. år. Inden målinger eller beregninger foretages skal disse godkendes af tilsynsmyndigheden.

Støj

29. Virksomhedens samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt ved naboer eller deres opholdsarealer må ikke overstige følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7.00-18.00 (8) Lørdag kl. 7.00-14.00 (7)	Mandag - fredag kl. 18.00-22.00 (1) Lørdag kl. 14.00-18.00 (4) Søn- og helligdag kl. 7.00-18.00 (8)	Alle dage kl. 22.00-7.00 (½)	Alle dage kl. 22.00-7.00 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

30. Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt skal det dokumenteres, at støjgrænserne i ovenstående vilkår overholdes. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt.

- Dokumentation skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.
- Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er opført på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendt til at udføre Miljømåling - ekstern støj.
- Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 - Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 - Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 - vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder) og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v. Bekg. nr. 1353 af 11. december 2006.
- Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.
- Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Transport

31. Der må ikke ske gylleudkørsel i weekender og på helligdage. Undtaget er dog gyllekørsel til mark 1-0, 6-0, 14-0, AJ-1 til AJ-4 samt dele af mark 3-0 og 5-0.
32. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel forekomme spild skal dette straks opsamles.
33. Der må ikke ske ensilagekørsel fra kl. 23.00-06.00.
34. Hvis der opstår gener ved transport til og fra ejendommen, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne. Inden etablering skal foranstaltningerne accepteres af tilsynsmyndigheden.

Støv

35. Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
36. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Lys

37. Driften må ikke give anledning til lysgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
38. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lysgener, skal der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltagene accepteres af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

39. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr (Skadedyrlaboratoriet).
40. Hvor foder opbevares og håndteres, skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Spildevand

41. Al vask af maskiner og redskaber skal foregå på en plads med et for spildevandet vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og med afledning af spildevandet til en opsamlingsbeholder.

Affald

42. Affald skal opbevares sådan, at der ikke er risiko for spredning af affaldsfraktionerne på ejendommen og sådan, at der ikke kan ske forurening af jord, grundvand og overfladevand.

Drift af husdyrbrugets arealer

43. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 1,7 DE/ha per planår (1/8-31/7), og således, at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end i alt 22.425 kg N (beregnet med 2005/06 normtal) og 3.835 kg P (beregnet med 2008/09 normtal). Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.
44. Der skal foreligge godkendelse af aftalearealerne inden arealerne kan modtage husdyrgødning fra Fåborgvej 132.

Sædskifte

45. Sædskiftet skal indeholde et af følgende to alternativer:
  - 8 % efterafgrøder udover de lovpligtige efterafgrøder.
  - En reduktion af Plantedirektoratets kvælstofnorm på 4,5 %.

Egenkontrol og dokumentation

46. Der skal foreligge dokumentation for, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til (eks. i form af udskrift fra Bedriftsløsning).
47. Der skal foreligge skriftlig dokumentation i form af forpagtnings- og udbringningsaftaler, som viser, at der kan disponeres over de nødvendige udbringningsarealer af mindst 1 års varighed.
48. Der skal føres en logbog, hvori indstillingen af timeren på skrabeanlægget anføres som dokumentation for skrabeintervaller. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbogen med angivelse af årsag og varighed.
49. Dokumentation for foderplaner, analyser og resultat af endagsfoderkontrol skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende
50. Der skal foreligge dokumentation for den udbragte mængde husdyrgødning samt indhold af N og P. Der skal anvendes normtal svarende til dem, der var gældende på godkendelsestidspunktet. Omregningen kan foretages fra seneste gødningsregnskab i forbindelse med tilsyn, eller kan bestilles som standard i det årlige gødningsregnskab.
51. Der skal foreligge dokumentation for sædskiftets indhold af efterafgrøder eller kvælstofnorm (eks. markplaner og gødningsplaner).
52. Det årlige energi- og vandforbrug skal dokumenteres.
53. Det skal registreres i en driftsjournal, hvornår følgende belægninger er kontrolleret (mindst én gang årligt) for tæthed, samt hvornår eventuelle utætheder er repareret (skal repareres straks):
  - hvor olie opbevares og håndteres,
  - hvor kemikalier, rester og emballage opbevares
  - i plansiloerne
  - på møddingspladsen
  - på vaskepladsen
54. Dokumentationen for egenkontrolvilkårene (vilkår 46-53) skal opbevares i 5 år og kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Generelle forhold

Ændringer og udvidelser

Der må ikke ske ændringer eller udvidelser på husdyrbruget og de tilhørende arealer før dette er anmeldt til og eventuelt godkendt af Svendborg Kommune. Kommunen skal desuden hurtigst muligt orienteres om ændringer i ejerforhold.

Underretningspligt

Den der er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til væsentlig forurening eller fare herfor, har pligt til straks at underrette alarmcentralen på tlf: 112 og Svendborg Kommune tlf: 6223 3000, såfremt driftsforstyrrelser eller uheld medfører

væsentlig forurening eller indebærer fare herfor. (§ 52 i LBK nr. 1486 af 4. december 2009).

Retsbeskyttelse

Vilkårene i denne godkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse (§ 40 stk.1 i LBK nr. 1486 af 4. december 2009). Det betyder, at det som hovedregel ikke vil være muligt at stille nye krav til husdyrbruget inden for de første 8 år efter meddelelsen af godkendelsen, medmindre, der er lavet grundlæggende sagsbehandlingsfejl eller givet grundlæggende fejlagtige oplysninger, som nødvendiggør, at afgørelsen skal ændres.

Husdyrbrugets egenkontrol er dog undtaget for retsbeskyttelsen, og tilsynsmyndigheden kan revidere denne for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening, eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn (§ 53 stk.2 i LBK nr. 1486 af 4. december 2009).

Retsbeskyttelsesperioden regnes fra datoen for denne godkendelse. Påklages godkendelsen, regnes perioden fra den dato, hvor Miljøklagenævnet træffer afgørelse vedrørende klagen.

Revurdering af godkendelse

Virksomhedens miljøgodkendelse skal revurderes (§ 41, stk. 3 i LBK nr. 1486 af 4. december 2009) regelmæssigt og mindst hvert 10. år, dog skal første regelmæssige revurdering ske, når der er forløbet 8 år efter at husdyrbruget første gang blev godkendt.

Første revurdering skal foretages senest d. 28. september 2018.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljøklagenævnet (§ 76 i LBK nr. 1486 af 4. december 2009).

En eventuel klage skal være skriftlig og skal sendes til: mt@svendborg.dk eller Svendborg Kommune, Natur og Miljø, Svendborgvej 135, 5762 Vester Skerninge.

Klagen skal indgå senest 4 uger efter offentliggørelse af godkendelsen. Klagefristen er den 3. november 2010.

Svendborg Kommune videresender klagen til Miljøklagenævnet, og underretter samtidig den godkendelsen er meddelt til.

Klage over denne afgørelse har ikke opsættende virkning medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet. Klager over godkendelser, der indeholde vilkår efter Husdyrgodkendelseslovens §27 stk. 1 eller stk. 2 har opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Følgende personer og organisationer er klageberettigede i den aktuelle sag jf. (§ 84 stk. 1 og 3, § 85 stk. 1,2,3,4, § 86 stk. 1 og 2, § 87 stk. 1 og 2 i LBK nr. 1486 af 4. december 2009):

Ansøger:

- Gunnar Dyhre Hansen, Fåborgvej 132, 5762 V. Skerninge

Naboer:

- Anders Johansen, Sterrebyvej 8, 5762 V. Skerninge
- Anne-Mette Svensson Levin, Fåborgvej 128, 5762 V. Skerninge
- Hanne Schreiner, Fåborgvej 130, 5762 V. Skerninge
- Inger Sørensen, Fåborgvej 134, 5762 V. Skerninge
- Nancy Nielsen, Fåborgvej 136, 5762 V. Skerninge

Bortforpagtere af jord:

- Mikkel Bjørnild, Birkeshøj 2, 5762 V. Skerninge
- John Hansen, Fjellebrosvejen 31, 5762 V. Skerninge
- Steen Ladefoged, Fåborgvej 121, 5762 V. Skerninge
- Lars Bo Karlsen, Fåborgvej 125, 5762 V. Skerninge
- Torkild Riis, Fåborgvej 122, 5762 V. Skerninge
- Ejner Christensen, Fåborgvej 131, 5762 V. Skerninge
- Bent Søgaard, Gundestrupvej 4, 5762 V. Skerninge

Ejere af arealer, hvor der er aftale om udbringning af husdyrgødning:

- Anders Johansen, Sterrebyvej 8, 5762 V. Skerninge
- Peder Vous, Langemarken 19, 5762 V. Skerninge
- Henrik Torpegård, Åmarksvej 32, 5762 V. Skerninge

Foreninger/organisationer

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk
- Friluftsrådet, v. Christian Jensen, sydfyn@friluftsradet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7541 Haderup.
- Miljøcenter Odense, C.F. Tietgens Boulevard 40, 5220 Odense SØ, email: post@ode.mim.dk

Kopi af denne afgørelse er sendt til alle ovenstående samt til ansøgers konsulent ved Centrovic.

Søgsmål

Ønskes godkendelsen prøvet ved domstolene (§ 90 i LBK nr. 1486 af 4. december 2009), skal sagen være anlagt senest 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt.

Fristen for at anlægge søgsmål er den 28. marts 2011.

Miljøteknisk redegørelse

Denne miljøredegørelse danner grundlag for de vilkår, der meddeles i godkendelsen. Udgangspunktet for redegørelsen er den indsendte ansøgning om godkendelse af husdyrbruget.

Grundforhold

Ansøger og ejerforhold

Godkendelsen meddeles til husdyrbruget på Fåborgvej 132, 5762 V. Skerninge. Ansøger og ejer pt. er Gunnar Dyhre Hansen.

Gunnar Dyhre Hansen er dermed ansvarlig for, at husdyrproduktionen placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse, samt at de ansatte på ejendommen er bekendt med godkendelsens vilkår.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.

Ansøgers oplysninger

Ejendommen er placeret i landzone ca. 500 m nordøst for Ulbølle. Bilag 1 viser eksisterende og nye anlægs placering.

Den eksisterende dybstrøelsesstald er på 1.975 m². Omtrent halvdelen af stalden ændres til sengebåsestald til ungdyr og goldkøer på fast drænet gulv (pladsstøbt eller multiplade). Resten af stalden indrettes til dybstrøelsesbokse til aflastning, goldkøer og nykælvere. Der er desuden en mindre afdeling med spaltegulvbokse, som fortsætter uændret.

Der bygges ny kostald parallelt med den eksisterende stald. Her vil blive valgt en af de nye gulvtyper med 5 % spalteåbning og samme ammoniakfordampning (4 %) som faste gulve med dræn i midten og skraber.

De to bygninger kobles sammen af malkestalden. Den nye bygning er ca. 1.850 m².

Desuden opføres en ny gyllebeholder på 2.800 m³ (4 x 30 m) og en beholder til spildevand på 1.000 m³ (4 x 18 m) ved siden af den eksisterende gyllebeholder på 2.800 m³ (4 x 28 m). Alternativt opføres én gyllebeholder på 5.000 m³ til opbevaring af både gylle og spildevand. Ved beholderne etableres desuden en møddingsplads på 150 m² til opbevaring af dybstrøelse fra kalveboksene.

De eksisterende plansiloer rettes op og forlænges til et samlet areal på ca. 700 m². På sigt ønskes lavet endnu en plansilo vest for halmladen (se bilag 1), så ensilage i markstakke undgås.

Den nye staldbygning vil blive opført med halvåbne sider med søstenselementer eller gule mursten op i ca. 1,2 m højde. Desuden vil der blive isat gardiner mod nord. Gavlene vil også blive med søstenselementer eller gule mursten. Den eksisterende kostald er opført i gule mursten med tag af grå eternitplader. Den eksisterende ungdyrstald er opført med sider af røde plader og et tag af grå eternitplader. Det eksisterende halmhus er opført med sider af grå plader og et tag med grå eternitplader.

I sammenbygningen mellem den eksisterende stald og den nye kostald udvides den eksisterende malkestald til en 2 x 16 parallel malkestald.

Bygningsdata for eksisterende og ny kostald fremgår af følgende skema. Terrænet falder en del bagved den eksisterende stald og såvel ben- som kiphøjde er afhængig af, hvor det måles fra, og derfor er der angivet forskellige benhøjder.

	Gl. bygning	Ny bygning	Malkestald (ny mellembygning)
Benhøjde, ca. meter	5	2,5 / 3	4 / 5
Kiphøjde, ca. meter	7,75	6,2	7,75
Taghældning (grader)	20	20	20

Der findes på godkendelsestidspunktet to tårnsiloer ved staldens nordlige ende. De fjernes og den ene ønskes genopsat ved ungdyrstalden.

Følgende matrikler er tilknyttet ejendommen:

Ejerlav	Matrikel
Ulbølle by, Ulbølle	14b, 15a

Bilag 1 viser et oversigtskort med placeringen af anlægget med nybygninger vaskeplads, kadaverplads og siloer.

Afstandskrav i forhold til Husdyrlovens § 6 og § 20

Afstandsforhold fra nærmeste anlæg og til nærmeste nabo	Afstand (m)	Afstandskrav § 6/§ 20 (m)
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone eller sommerhusområde.	450	50/300
Samlet bebyggelse i landzone, eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	500	50/300
Enkeltbolig	64	50/ -

Kommunens vurdering

Nærmeste naboer er enkeltboliger på Fåborgvej 130 og Fåborgvej 134, hvor der er hhv. 64 og 66 m til målt fra ungdyrstalden. Nærmeste bolig i samlet bebyggelse er Fåborgvej 140, hvor plansiloerne er det tættest beliggende anlæg. Nærmeste byzone er Ulbølle by, hvor den eksisterende kostald er det tættest beliggende anlæg.

Det er kommunens vurdering, at alle afstandskrav i husdyrlovens § 6 og § 20 er overholdt.

Afstandskrav i forhold til Husdyrlovens § 8

Afstandsforhold fra nyt staldanlæg	Afstand (m)	Afstandskrav (m)
Fælles vandindvindingsanlæg	700	50
Enkelt vandindvindingsanlæg	58 (egen boring)	25
Vandløb/dræn og søer	Der vil blive sikret 15 m til dræn, eller faste rør	15
Offentlig vej/ privat fællesvej	40 (privat fællesvej)	15
Levnedsmiddelvirksomhed	> 400	25
Naboskel	17,5 m (til ny gyllebeholder)	30
Beboelse på samme ejendom	26	15

Afstandskrav til naboskel kan ikke overholdes, og der søges om dispensation til at placere gyllebeholderen 17,5 m fra naboskel. Den ønskede placering fremgår af bilag 1.

Tæt ved plansiloen er der en offentlig kloakledning. Ved udbygning af plansiloen sikres det, at der holdes en afstand på mindst 2,5 m.

Kommunens vurdering

Da der opføres nyt byggeri på ejendommen skal husdyrlovens afstandskrav i § 8 vurderes i forhold til de nye bygningsanlæg.

Da der går en kloakledning tæt ved den nye plansilo, har kommunen haft sagen i høring hos Svendborg Vand, som har meddelt, at afstandskravet til kloakledningen skal være minimum 2,5 m. Kommunen vurderer derfor, at ensilagepladsen kan etableres som ansøgt.

Det er kommunens vurdering, at alle afstandskrav i husdyrloven er overholdt på nær afstanden fra den nye gyllebeholder til naboskel. Kommunen har mulighed for at dispensere fra afstandskravet. Da arealet på den anden side naboskellet er en granplantage og afstanden til nærmeste opholdsareal på nabomatriklen er 36 m, hvis der opføres to beholdere og 30 m, hvis der opføres én beholder, vurderer kommunen, at der kan dispenseres fra afstandskravet. Kommunen har været i dialog med naboen samt foretaget en partshøring af denne i forbindelse med behandlingen af dispensationsansøgningen. Naboen har ingen indsigelser imod den ansøgte placering.

Samlet set vurderer kommunen, at der kan dispenseres fra afstandskravet, så beholderne kan placeres som ansøgt.

Alternative placeringer

Ansøger havde oprindeligt planlagt et alternativt projekt, hvor den eksisterende stald skulle forlænges med ca. 1.300 m² mod øst i stedet for at bygge en ny stald ved siden af den eksisterende. Kommunen kunne dog ikke godkende det projekt, da de bygningsmæssige brandkrav i forhold til den eksisterende halmlade ikke kunne overholdes.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer at der ikke findes andre væsentlige alternativer til placering af staldanlæg og/eller gyllebeholder end den beskrevne. Kommunen vurderer, at den ansøgte placering er hensigtsmæssig i forhold til produktionen og indvirkning på omgivelserne.

Fastsættelse af vilkår

Nybyggeri skal opføres som beskrevet og placeres som vist på bilag 1.

- Dog kan der alternativt opføres én gyllebeholder på 5.000 m³ i stedet for to beholdere på hhv. 2.800 m³ og 1.000 m³. Den opføres samme sted.

Den nye gyllebeholder må placeres 17,5 m fra naboskel som vist på bilag 1.

Varetagelse af hensyn til landskab

Ifølge husdyrgodkendelsesloven skal hensynet til de landskabelige værdier varetages ved godkendelse af et husdyrbrug. De landskabelige værdier omfatter bla. naturværdier, kulturhistoriske, rekreative, geologiske værdier, samt landskabets æstetik og fortælleverdi.

Ansøgers oplysninger

Den nuværende kostald er opført i gule mursten med tag af grå eternitplader. Den nye kostald vil blive opført med halvåbne sider i ca. 1,2 meters højde med søstenselementer eller gule mursten. Gavlene vil blive i samme materialer. Højden til kip vil være ca. 1 m lavere end den eksisterende stald.

Tagbelægningen på den nye kostald bliver grå isolerede stålplader med skumisolering og hvid underside. Isoleringen giver anledning til mindre kondensdannelse og den hvide underside giver en større lyseffekt. Samme tagplader ventes anvendt på malkestalden.

Den nye gyllebeholder vil blive opført med grå betonelementer ligesom den eksisterende beholder. Begge beholdere er uden fast overdækning.

Nybyggeriet opføres ikke indenfor natur-, kultur-, landskabelige eller geologiske beskyttelseszoner.

Kommunens vurdering

Området er et morænelandskab fra sidste istid, som er et karakteristisk landbrugsområde. Kommunen vurderer, at byggeriet er erhversmæssigt nødvendigt. Det ligger i tilknytning til eksisterende bygningsmasse. Da det opføres i stil og farver matchende det eksisterende byggeri, og da ejendommen ikke ligger indenfor særlige landskabelige interesser og beskyttelsesområder, vurderer kommunen, at der ikke skal stilles særlige vilkår til placeringen og udformningen af byggeriet.

Ansøger har ikke oplyst om der plantes omkring anlægget. Da kommunen vurderer, at der ikke er særlige forhold at tage hensyn til, stilles der ikke vilkår om beplantning.

Årsproduktion

Ansøgers oplysninger

Der er søgt om en udvidelse af dyreholdet på ejendommen.

Ansøgers oplysninger om sammensætningen af dyreholdet samt anvendt staldsystem for henholdsvis nudrift og ansøgt drift er vist i efterfølgende tabeller:

Dyrehold Nudrift	Staldtype	Stald- afsnit	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre- enheder
Kvier	Spaltegulvbokse	1.1.1	6 - 15	59	23,5
Malkekøer	Dybstrøelse med lang ædeplads (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1.1.2	-	156	208,2
Småkalve	Dybstrøelse	1.1.2	0 - 3,5	23	5,7
Småkalve	Dybstrøelse	1.1.6	3,5 - 6	16	4,8
Kvier	Dybstrøelse	1.1.6	15 - 27	79	45,5
Dyreenheder i alt					287,7

Dyrehold Ansøgt	Staldtype	Stald-afsnit	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre-enheder
Kvier	Spaltegulvbokse	1.1.1	6 – 10	43	15,4
Malkekøer	Dybstrøelse med lang ædeplads (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1.1.3 (gl. 1.1.2)	-	48	71,1
Kvier	Sengestald med fast gulv og dræn i midten el. lign.	1.1.4 (gl. 1.1.2)	20,5 – 26	59	36,2
Malkekøer	Sengestald med fast gulv og dræn i midten el. lign.	1.1.4 (gl. 1.1.2)	-	10	14,8
Malkekøer	Sengestald med fast gulv og dræn i midten el. lign.	1.1.5	-	192	284,5
Småkalve	Dybstrøelse	1.1.6	0 – 6	66	17,8
Kvier	Dybstrøelse	1.1.6	10 – 20,5	116	55,6
Tyrekalve	Dybstrøelse	1.1.6	40 – 65 kg	114	1,9
Dyreenheder ialt					497,2

Placeringen af staldafsnittene er angivet på bilag 2.

Ifølge ansøgningsmaterialet er antallet af dyreenheder for malkekvæg beregnet ud fra en mælkeydelse på 11.000 kg mælk/årsko. Normtallet for mælkeydelsen er på tidspunktet for meddelelsen af godkendelsen 9234 kg mælk/årsko. Antal dyreenheder for malkekvæg, tung race beregnet ud fra normtal er 333,7 DE, og inklusiv opdrættet 460,4 DE.

Der ønskes fleksibilitet mht. fordelingen mellem køer og opdræt, så det kan tillades, at produktionen kan variere med 10 %, men således at det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides. Det er antallet af køer, som det kan blive aktuelt at øge på bekostning af færre kvier. Der er indsendt beregning i Miljøstyrelsens ansøgningssystem for et scenarie, hvor 75 kvier (6-26 mdr.) erstattes med 21 køer. Det svarer til 491,4 DE baseret på 11.000 kg mælk/årsko (beregnet ud fra normtal svarer det til 451,2 DE). Rent praktisk kan det lade sig gøre ved at indsætte nogle køer i dybstrøelsesboksene i ungdyrstalden, hvor der så vil være færre kvier.

Desuden ønskes der mulighed for en udnyttelsesperiode på 5 år for godkendelsen. Det skyldes, at der skal anvendes eget tillæg af kvier til udvidelse af besætningen.

Kommunens vurdering

Den 1. august 2009 trådte nye dyreenhedsberegninger i kraft. Dyreholdets størrelse i nudrift udgjorde indtil da 248 DE. Det betyder, at husdyrbruget overskrider grænsen på 250 DE, og kommunen skal derfor godkende husdyrbruget jf. § 12 stk 2 i husdyrgodkendelsesloven.

Kommunen vurderer, at udvidelsen ikke kan ske over en kortere periode end 5 år, når der anvendes eget tillæg af kvier.

På baggrund af de beregninger, som ansøger har foretaget, vurderer kommunen, at der kan tillades en variation som beskrevet uden, at det medfører væsentlige påvirkninger af omgivelserne.

Fastsættelse af vilkår

Husdyrbruget skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet.

Den samlede husdyrproduktion må ikke overstige 497,2 DE på årsplan baseret på en mælkeydelse på 11.000 kg mælk/årsko.

Inden for dette produktionsniveau tillades en variation i fordelingen af køer og kvier på 10 %, så længe det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides. Dvs. antallet af køer kan øges med op til 21 stk, hvis antallet af kvier samtidig reduceres med 75 stk.

Ved tilsyn skal det kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til (eks. i form af gødningsregnskabet (CHR fællesindberetningen)). Dokumentationen skal opbevares for minimum 5 år.

I tilfælde af ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at man ved fortolkning af en afgørelse skal tage udgangspunkt i det godkendte antal dyr af stor race og vægt/alder.

Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

Husdyrbrugets anlæg

Drift af staldanlæg

I dette afsnit beskrives og vurderes den ydre og indre indretning af staldanlæg, opbevaringsanlæg, foderopbevaringsanlæg mm.

Ansøgers oplysninger

Bilag 2 angiver den bygningsmæssige indretning. Den eksisterende stald er betegnet afsnit 1.1.2 i ansøgningen. I ansøgt produktion opdeles den i afsnit 1.1.3 og 1.1.4. Stalden er fra 1995.

Staldafsnit 1.1.1 (opdræt)

De eksisterende spaltegulvbokse fra 1995 ændres ikke, da de fortsat er gode, og det derfor ikke vil være økonomisk fornuftigt, at foretage udskiftning af dette gulv på nuværende tidspunkt eller før kommunens revurdering. Resterende levetid anslås til at være 15 år. Det er heller ikke praktisk muligt at etablere spalteskrabere i de enkelte bokse. Der skal opstaldes 43 kvier fra 6-10 mdr.

Staldafsnit 1.1.3 (goldkøer og nykælvere)

Indrettes som aflastningsstald til goldkøer og nykælvere. Der skal opstaldes i alt 48 goldkøer og nykælvere. Gulvet ændres ikke og forbliver derfor dybstrøelsesbokse med lang ædeplads med spalter. Det sker af hensyn til dyrenes velfærd. Det er ikke praktisk muligt at etablere spalteskrabere i de enkelte bokse.

Staldafsnit 1.1.4 (goldkøer og opdræt)

Ombygges til sengestald med fast gulv, 2 % hældning og dræn i midten samt skrabning hver 2. time. Der skal opstaldes 10 goldkøer og 59 kvier fra 20,5-26 mdr.

Staldafsnit 1.1.5 (køer)

Det er en ny kostald, som indrettes som sengestald med fast gulv, 2 % hældning og dræn i midten samt skrabning hver 2. time. Af hensyn til dyrenes velfærd fravælges præfabrikerede drænede gulve, men det valgte gulv har samme lave

ammoniakfordampning som præfabrikerede drænede gulve (BAT byggeblad nr. 107.04-51). Der skal opstaldes 192 lakterende køer.

Staldafsnit 1.1.6 (opdræt)

De eksisterende dybstrøelsesbokse fra 1995 til kalvene ændres ikke. I dette afsnit opstaldes kviekalvene fra 0-20,5 mdr. og tyrekalvene fra fødslen og indtil de vejer 65 kg, hvor de sælges. Der skal opstaldes 66 kviesmåkalve fra 0-6 mdr., 116 kvier fra 6-20,5 mdr. og 114 tyresmåkalve fra 40-65 kg.

Motionsfold

I nudriften kan køerne gå ud og ind til en motionsfold. Det ventes fortsat efter udvidelsen af hensyn til dyrenes velbefindende. Det skønnes, at ca. 1/5 af dyrene gør brug af denne mulighed i sommerperioden.

Det er Bedst Anvendelig Teknik (BAT), at de små kalve går på dybstrøelse. Opdrættet går på dybstrøelse en del af tiden, ligesom goldkøerne går delvis på dybstrøelse for at tilgodesee sundheden og velfærden i goldningsperioden.

I alle staldafsnit med gyllesystem er det jf. Miljøstyrelsen BAT at anvende faste drænede gulve med skraber. Det vælges i den nye kostald og i det ene af de renoverede staldafsnit til goldkøer og kvier, men fravælges i det staldafsnit 1.1.3 til goldkøer og nykælvere, hvor der i stedet bibeholdes dybstrøelsesbokse med lang ædeplads med spalter. Dybstrøelse giver øget dyrevelfærd for nykælvere og højdrægtige køer.

I forhold til staldafsnittene som ikke er med dybstrøelse kunne der også vælges gylleforsuring som BAT (BAT-blad af 19.05.2009 m.h.t. gylleforsuring i malkekvægstalde). Det er fravalgt, fordi der ikke er gyllekanaler med rundløb i størstedelen af staldene. Kun ca. 14 % af DE er på et gyllesystem, hvor der teoretisk kunne etableres gylleforsuring. Hvis gylleforsuring skulle indføres, ville det derudover kun have effekt på lagerdelen, da fast gulv med dræn og skrab giver samme reduktion fra stalden som gylleforsuring. Hertil kommer, at det er u hensigtsmæssigt at blande forsuret og ikke-forsuret gylle.

Kommunens vurdering

De BAT-blade, som ansøger henviser til er siden blevet omdøbt, og der er desuden kommet nye Teknologiblade i høring (Miljøstyrelsen 19-01-2010). I den nye kostald samt i staldafsnit 1.1.4 til goldkøer og ældre kvier vil der blive anvendt fast drænet gulv med skraber og ajledræn svarende til Teknologiblade: Ma.St.02. Dvs. gulvene vil blive støbt med minimum 1,5 % fald mod gulvmidte og lysningsarealet må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gulvareal. Desuden skal der som minimum foretages 12 skrabbinger hver dag.

Ca. halvdelen af de eksisterende staldafsnit renoveres i forbindelse med udvidelsen. De eneste staldafsnit, hvor staldsystemet ikke ændres, er 1.1.1, 1.1.3 og 1.1.6. Her ændres kun antallet af opstaldede dyr. Da kommunen er enig i ansøgers argumentation for, at der ikke er proportionalitet i at ændre staldsystemet på nuværende tidspunkt vil kommunen ved revurdering af godkendelsen tage stilling til, hvilke BAT-krav, der til den tid skal gælde for staldene.

Desuden kan kommunen acceptere ansøgers argumentation for, at der i nogle staldafsnit anvendes dybstrøelse (goldkøer, unge kvier og kalve), da der for disse dyregrupper er særlige hensyn til dyrevelfærden, som bedst kan tilgodeses i et system med dybstrøelse. Dvs. kommunen vurderer, at dybstrøelse er BAT for disse dyregrupper. Miljøstyrelsen har ikke udarbejdet teknologiblade for dybstrøelsesstalde og dermed heller ikke fastlagt BAT standardvilkår for dybstrøelsessystemer.

Samlet set vurderer kommunen, at det ansøgte projekt vedr. staldindretning opfylder kravet om brug af BAT.

Fastsættelse af vilkår

I staldafsnit 1.1.4 og 1.1.5 (den nye stald samt en del af den eksisterende stald) skal der etableres faste drænedede gulve med skraber og ajlefløb. Der gælder følgende for staldafsnittene:

- Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte.
- Lysningsarealet til ajlefløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gulvareal i staldafsnit.
- Der skal som minimum foretages 12 skrabninger hver dag.
- Skraberens skal være forsynet med timer.
- Der skal føres en logbog, hvori indstillingen af timeren anføres som dokumentation for skrabeintervaller. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbogen med angivelse af årsag og varighed. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndigheden forlangende.

De øvrige staldafsnit skal indrettes som ansøgt og beskrevet.

Ventilation

Ansøgers oplysninger

Der er naturlig ventilation i alle staldafsnit. Bygninger og beplantning er placeret, så der er gode forhold for den naturlige ventilation. Hovedprincippet er, at luften ledes ind gennem åbninger i facaden, og ud gennem en langsgående åbning i kip. Der er intet forbrug af el og ingen ventilationsstøj, og dermed ingen gené for naboer, samt bedre arbejdsmiljø for de ansatte. Med naturlig ventilation er der et forholdsvis stort luftskifte og en lavere temperatur i stalden i forhold til en mekanisk ventileret stald. Det giver en lavere koncentration af ammoniak og lugt i stalden og i afkastluften. Sundhedsmæssigt er stalde med naturlig ventilation et bedre alternativ for køernes trivsel, end en stald med mekanisk ventilation. Stort luftskifte betyder, at staldgulvene er forholdsvis tørre. Det store luftskifte betyder ligeledes en lavere koncentration af ammoniak og lugt i stalden. Yderligere er naturlig ventilation omkostningsfri og forbruger ikke energi.

Kommunens vurdering

Ifølge EU's BREF-dokument for intensiv svine- og fjerkræproduktion er det BAT at anvende stalde med naturlig ventilation, da der derved ikke anvendes energi til drift af et ventilationssystem.

Rengøring

Ansøgers oplysninger

Malkeanlæg og gulv i malkestald og opsamlingsstald vaskes i forbindelse med hver malkning. Vægge og inventar i malke- og opsamlingsstalden, vaskes efter behov - som regel 4 gange/år. De andre stalde vaskes normalt ikke. Vask sker med højtryksrensere, og der anvendes genbrugsvand fra indvendig vask af mælkekøletank og malkeanlæg.

Kommunens vurdering

Formålet med rengøring af stalde er at nedsætte smittetrykket i besætningen, men også at reducere eventuelle miljømæssige gener i form af f.eks. lugt, støv og fluer. For at begrænse de miljømæssige gener er det Svendborg Kommunes vurdering, at der til hver en tid skal sikres en god staldhygiejne, herunder at sengebåse, kalvehytter og dybstrøelsesarealer holdes tørre.

Svendborg Kommune vurderer, at den valgte metode og hyppighed af rengøring svarer til almindelig praksis i malkekvægsproduktioner og er tilstrækkelig til at sikre en god

staldhygiejne. Dog er det vigtigt, at ansøger sikrer, at sengebåse, kalvehytter og dybstrøelsesarealer holdes tørre.

Fastsættelse af vilkår

Der skal sikres en god staldhygiejne, herunder at sengebåse, kalvehytter og dybstrøelsesarealer holdes tørre.

Foder

Ansøgers oplysninger

Der blandes fuldfoder til dyrene 2 gange om dagen af indkøbte råvarer og ensilage (på godkendelsestidspunktet majs, græs og lucerne). Indkøbte råvarer opbevares i foderladen og i tårnsilo ved ungdyrstalden. Foderet blandes i foderladen og fodres ud til dyrene i de to kostalde 2 gange om dagen. Kvierne i ungdyrstalden fodres 1 gang om dagen. Der er lagt vægt på kortest mulig køreafstande for fuldfodervognen ved planlægning af bygningsmassens indbyrdes placeringer og indretning.

Der tages prøver af ensilagen, så fodringen kan optimeres med hensyn til næringssofhold.

Proteinindholdet i foderrationen til malkekøerne vil efter udvidelsen blive reduceret til 172 g/FE i forhold til referenceniveauet på 173 g/FE. På den måde reduceres ammoniakfordampningen fra stalden.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at det er BAT at anvende optimeret fodring med et reduceret indhold af råprotein i foderet svarende til 168 g/FE. jf. høringsmaterialet fra Miljøstyrelsen af 19. januar 2010, hvoraf det fremgår, at det for produktioner af den ansøgte størrelse koster ca. 40 kr/kg reduceret NH₃-N, hvilket ligger indenfor det samtidig udmeldte proportionalitetsniveau på 40-100 kr/kg reduceret NH₃-N. Ansøger har dog frit teknologivalg og ønsker ikke, at reducere proteinindholdet i foderet så meget. I stedet reduceres den samlede ammoniakbelastning til BAT-niveau ved at udbringe 80 % af dybstrøelsen direkte.

Kommunen vurderer på den baggrund, at det ansøgte projekt opfylder kravet om brug af BAT og vurderer, at der skal stilles en række vilkår til foderkontrol i overensstemmelse med Miljøstyrelsens standardvilkår, for at ansøger kan dokumentere, at der er anvendt optimeret fodring.

Fastsættelse af vilkår

Den samlede foderration til malkekøer må i gennemsnit over en 3-årig periode maksimalt indeholde 172 g total råprotein per foderenhed (FE).

Der skal udarbejdes foderplaner, der indeholder oplysninger om indholdet af total råprotein, AAT og PBV i foderet.

Grovfodermidler bortset fra frisk græs, der udgør mere end 10 % af FE/malkeko/dag, skal analyseres for indholdet af total råprotein, AAT og PBV. Analysen skal foretages af et akkrediteret laboratorium.

Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal der foretages beregning af indholdet af total råprotein, AAT og PBV.

Dokumentation for foderplaner, analyser og resultat af endagsfoderkontrol skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende

Ensilage

Ansøgers oplysninger

Der er estimeret et forventet forbrug af ensilage på cirka 1.000.000 FE (4.300 m³) majsensilage, ca. 180.000 FE (900 m³) græsensilage og ca. 90.000 FE lucerne. Lucernen vil nok blive opbevaret i wrapballe. I alt vil der være behov for ca. 5.200 m³ opbevaringsplads til ensilage udover ballerne.

De eksisterende plansiloer lige vest for eksisterende kostald rettes op og udvides til i alt ca. 700 m². Desuden laves på sigt en ny plansilo lige vest for halmladen. Til den tid vil ensilagepladsen blive ca. 2.050 m², hvilket vurderes at være tilstrækkeligt til, at der normalt ikke skal lægges ensilage i markstak. Indtil da vil det fortsat være nødvendigt at opbevare en stor del af ensilagen i markstakke.

Fra plansiloerne er der afløb til gyllebeholderne.

Markstakke dækkes forskriftsmæssigt og flyttes, så de ikke placeres samme sted hvert år. De placeres dog altid nord eller vest for ejendommen, så de ikke genere naboers udsyn.

Kommunens vurdering

Det vurderes, at plansiloen og anvendelsen af den er i overensstemmelse med de lovmæssige krav. Jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsen skal plansiloer renholdes og vedligeholdes herunder beskyttes mod tæring, så de til enhver tid overholder de lovbestemte krav.

Det vurderes også, at markstakke placeres, så de er til mindst mulig visuel gene for naboer.

Fastsættelse af vilkår

Der skal føres journal for vedligehold og reparationer af plansiloen og det tilhørende rørsystem. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år og skal kunne fremvises ved tilsyn.

Ressourceforbrug

Ansøgers oplysninger

Ansøgers oplysninger om ressourceforbrug kan ses i følgende skema.

Årligt forbrug.	Nudrift	Ansøgt
Vaskevand (m ³)	875	1.400
Drikkevand (m ³)	5.300	8.560
Dieselolie (liter)	30.000	35.000
El (kwh)	97.000	155.000

Vand

Der er egen boring på ejendommen og der er ikke måler på brønden. Ifølge ansøgers oplysninger kendes nuværende og ansøgte vandforbrug ikke præcist. Og tallene er derfor beregnet med udgangspunkt i normtal fra Håndbog i Kvæghold, 2009.

En lille del (25 m³) af vaskevandet bruges til vask af maskiner til markdriften. Det forventes uændret, da der ikke vil ske hyppigere vask af maskiner efter udvidelsen.

Ei

Ud af det samlede elforbrug forbruges ca. 4.000 kWh i privaten. Det øvrige elforbrug udgøres primært af malkeanlægget, køling af mælk samt belysning. Der anvendes ikke energi til ventilation, da der er naturlig ventilation i staldene.

Med udgangspunkt i Farmtest, Kvæg nr. 17, hvor der er målt et døgnforbrug/årsko på 0,53 kWh i sildebensmalkestald, kan der beregnes et elforbrug til malkning på ca. 30.200 kWh i nudrift og et forventet elforbrug til malkning efter udvidelsen på ca. 48.400 kWh. Hertil kommer forbrug til køletank og lys. Med et nudriftsforbrug på ca. 97.000 kWh må der forventes et fremtidigt forbrug på maksimalt 155.000 kWh. Det er også sandsynligt, det bliver lavere, da der i fremtidig drift vil anvendes frekvensstyrede vakuumpumper og lavenergipærer, hvor det er muligt.

Der føres automatisk journal over elforbruget, da der er automatisk aflæst måler af strømmen fra elselskabets side.

Diesel

Ansøger oplyser, at han kun forventer en mindre stigning i forbruget af dieselolie, da det er maskinstation, som står for gyllekørsler og en stor del af ensilagekørslerne.

Ressourcebesparende foranstaltninger

For at minimere vandspild i produktionen rengøres og efterses drikkevandsinstallationerne jævnlige. Eventuelle lækager identificeres og repareres hurtigt. Efter udvidelsen vil der blive anvendt vand til forkøling af mælken. Dette vand opsamles og genbruges til drikkevand til kørerne.

Ansøger oplyser også, at der muligvis vil blive anvendt CIP-anlæg ("Cleaning In Place") til rengøring af malkestald. Anlægget genbruger vand og rengøringsmidler. Derved spares ca. 75 % vand, og rengøringsmidler genbruges maksimalt, uden det går ud over hygiejnekrav. Valget af denne investering afhænger bl.a. af hvor langt kølevandet, der skal genbruges her, rækker uden CIP-anlæg.

Med åbne sider i staldene og delvis lysplader i loftet i ungdyrstalden og i den gamle kostald, er der en del naturligt lysindfald. For at spare på elforbruget, er der etableret dagslysstyring på belysningen i stalden. Der er valgt at bruge lavenergilysstofrør, hvor der er lysstofrør. Det udendørs lys er styret af bevægelsessensorer. Der er desuden etableret varmegenvinding i forbindelse med nedkøling af mælken og varmen anvendes til opvarmning af vand i stalden. Dette vil også være tilfældet efter udvidelsen.

Vacuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende. Farmtest, Kvæg nr. 17 angiver, at der spares ca. 20 kWh/døgn ved frekvensstyrede pumper.

Endelig er logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune vurderer, at bedste tilgængelige teknik i forhold til vand- og energiforbrug vil svare til EU's BREF-dokument for intensiv svine- og fjerkræproduktion. Der er her tale om bedste tilgængelige teknologi, når:

- rengøring af stalde og udstyr foregår med højtryksrensere,
- drikkevandsanlæg kalibreres for at undgå spild,
- vandforbrug registreres gennem måling af forbrug
- der udføres detektion og reparation af lækager
- der i videst muligt omfang anvendes naturlig ventilation
- der anvendes energibesparende belysning

Kommunen vurderer, at ansøger opfylder de fleste af disse punkter. Dog registreres vandforbruget ikke og vandspild kan derfor heller ikke hurtigt opdages. Kommunen vurderer derfor, at der skal opsættes en vandmåler, og at forbruget fremover løbende skal noteres.

Der har ikke hidtil været meddelt tilladelse til at indvinde vand fra egen boring.

Ansøgning om indvindingstilladelse er sendt til Svendborg Kommune sammen med ansøgning om miljøgodkendelse. Indvindingstilladelsen meddeles særskilt.

Kommunen vurderer, at ansøger har iværksat energibesparende tiltag og vil iværksætte yderligere tiltag i forbindelse med udvidelsen, hvilket afspejles af det forventede vand- og elforbrug, som er estimeret til at stige med ca. 60 % samtidig med at produktionsudvidelsen er på ca. 70 %.

Ansøger har indsendt beregning for, at husdyrbrugets elforbrug ligger 28 % under det forventelige for den produktionstype. Kommunen vurderer derfor, at der ikke er behov for at stille vilkår om, at en energikonsulent skal gennemgå bedriftens energiforbrug inden udvidelsen igangsættes.

Samlet set er det Svendborg Kommunes vurdering, at husdyrbruget med de stillede vilkår og de tiltag, ansøger vil udføre i forhold til vand- og energiforbruget, lever op til kravet om anvendelse af BAT.

Fastsættelse af vilkår

Det årlige energi- og vandforbrug skal dokumenteres. Det kan gøres i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften.

Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin.

Olie

Ansøgers oplysninger

Der er opstillet en dieseltank på 2.500 l. på nordsiden af kostalden ved fodersiloerne, se bilag 3. Tanken er fra 1996. Den er pt. placeret på betonunderlag. Efter udvidelsen flyttes tanken ind i det eksisterende maskinhus. I den forbindelse vil der blive etableret en forskriftsmæssig plads, både mht. underlag og tankpistol.

Der findes desuden en olietank på 1.200 l til fyringsolie (til opvarmning af stuehuset). Tanken er placeret i værkstedet på støbt gulv uden afløb.

Kommunens vurdering

Husdyrgodkendelsens formål er bla. at forebygge og begrænse forurening af vand, jord og grundvand. I relation hertil vurderer Svendborg Kommune, at beholdere og tanke til opbevaring og håndtering af olieholdige produkter herunder også spildolie skal placeres sådan, at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. På den baggrund er nedenstående vilkår stillet. Vilkårene gælder dog ikke fyringsolietanken, da denne ikke er omfattet af miljøgodkendelsen, da den alene er til privat brug.

Fastsættelse af vilkår

Beholdere til opbevaring af olie (>50 l) samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag uden afløb, og med minimum 15 cm. opkanter eller opkanter svarende til at indholdet af den største beholder kan rummes i opsamlingskarret. Desuden skal beholdere/tanke placeres overdækket, så der ikke er mulighed for at det regner på tanke/beholdere eller i opsamlingskarret.

Senest når udvidelsen er gennemført skal placeringen af diseltanken opfylde kravene i foregående vilkår.

Der skal være monteret en afriverkobling mellem tank og slange eller alternativt må tankpistolen ikke kunne fastlåses under påfyldning.

Håndtering af olieholdige produkter f.eks. ved tankning af diesel, skal foregå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, som samtidig er dimensioneret til tung trafik. Der skal opsættes en opkant på 1 cm som afgrænsning på tankpladsen, og påfyldningsslangen må ikke kunne nå ud over belægningen.

Der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal der findes opsugningsmateriale

Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald.

Der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal belægningen mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

For at opfylde det første vilkår har ansøger oplyst, at han vil flytte olietanken til maskinhallen/ungdyrstalden, hvor der er støbt gulv. Gulvet er plant, og kommunen vurderer, at der i stedet for at etablere fald mod midten kan laves en opkant på 1 cm ved hallens åbning, så der ikke er risiko for, at evt. spild ved tankning kan løbe ud af hallen.

Kemikalier

Ansøgers oplysninger

Pesticider og sprøjteudstyr opbevares i aflåst kemikalieskab i garagebygningen, hvor der er støbt gulv uden afløb (markeret på bilag 3). Der opbevares maksimalt 75 l. Ansøger oplyser, at der ikke er rester af kemikalier, da alle indkøbte pesticider anvendes. Det er aftalt, at de, som udfører sprøjtearbejdet på ejendommen, tager evt. tom emballage med væk fra ejendommen.

Kommunens vurdering

Opbevaring af bekæmpelsesmidler, rester herfra samt tom emballage følger reglerne i bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler og ændringer til denne bekendtgørelse (Bek. nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler).

Kommunen har dog noteret, at den nuværende opbevaring af kemikalier sker mindre end 10 m fra ejendommens vandforsyning. Kommunen vil derfor opfordre ansøger til, at flytte opbevaringen af kemikalierne længere væk fra brønden, så der er mindre risiko for spild af kemikalier ved brønden.

Foruden de generelle regler vurderer kommunen, at nedenstående vilkår skal stilles.

Fastsættelse af vilkår

Kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Belægningen i kemikalierummet skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Medicin

Ansøgers oplysninger

På godkendelsestidspunktet opbevares medicin i kontoret i stalden. I forbindelse med udvidelsen vil der blive etableret et egentligt medicinrum i tilknytning til teknik- og vaskerummet, hvor både medicin, kanyler og tomme glas skal opbevares. Dvs. opbevaring vil ske i rum med tæt underlag uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at der ikke er behov for at stille vilkår vedr. opbevaring og håndtering af medicin.

Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering

Ansøgers oplysninger

I den nuværende produktion er størstedelen af gødningen dybstrøelse. I den fremtidige produktion skiftes til overvejende gylleproduktion. Ansøger oplyser, at der fremover vil blive afsat en større mængde kvæggylle til andre lodsejere, og derfor vil den mængde husdyrgødning, som er til rådighed til udbringning på ansøgers egne og forpagtede arealer være uændret i forhold til den nuværende situation.

I nedenstående tabel gives en oversigt over de gødningsmængder, som der bliver behov for at opbevare ved ansøgt drift.

Gødningstype	Mængde (t)	DE	Opbevaring
Dybstrøelse	280	117,9	Møddingplads
Gylle	9.300	379,3	Gylletanke

Den årlige produktion af dybstrøelse er på 1.440 t, men da 80 % udbringes direkte, er der kun behov for opbevaring af 280 t.

I nedenstående tabel gives en oversigt over opbevaringsanlæggene til gødningen.

	Opført	Størrelse m ³	Sidste kontrol
Eks. gyllebeholder	1995	2.800	2005
Ny gyllebeholder	-	2.800	-
Ny beholder til spildevand	-	1.000	-
Eks. fortank	1995	25	-
Ny fortank	-	-	-
Kanaler i eks. stalde	1995	350	-
Nye kanaler i eks. stalde	-	200	-
Ialt	-	7.175	-

Alternativt opføres en større gyllebeholder på 5.000 m³ i stedet for en gyllebeholder og en beholder til spildevand (vand fra plansiloer, malkestald og malkerum). Spildevandet udgør i alt 3.000 m³, og der vil kunne spares en del transport, hvis det opbevares separat, da det så kan udbringes på de nærliggende marker samt må udbringes i en længere periode end husdyrgødning. Kapacitetsberegninger for de to alternativer kan ses i bilag 4.

Den nuværende beholder er tilmeldt den lovpålagte kontrol, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år kontrolleres af autoriserede firmaer i forhold til tæthed. Derudover tømmes tankene årligt for inspektion og vedligehold.

Opbevaringsbehov for gylle og spildevand er udspecificeret i nedenstående tabel.

Tilledning til gyllebeholder mv.	Mængde m ³ /år
Gylle (inkl. standardnedbør)	6.190
Afløb fra plansilo inkl. nedbør	1.435
Vaskevand fra stald, malkeanlæg mv.	1.625
Afløb fra vaskeplads inkl. nedbør	45
Afløb fra møddingsplads	
Total	9.295

Ca. 1 gang om ugen pumpes gylle fra fortanken og til gyllebeholderne. I nudriften sker pumpningen med traktorpumpe, men i forbindelse med udvidelsen vil den blive udskiftet med en elpumpe. Både før og efter er der opsat en føler, som stopper pumpen automatisk og der er ikke mulighed for tilbageløb.

Gyllen omrøres kun i forbindelse med udbringning. Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter, der igen er gylle i beholderen, er etableret flydelag. Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på, at flydelaget lever op til kravene.

Overførsel af gylle fra beholdere til gyllevogn sker med sugetårn, som er påmonteret vognen. Dvs. der kan ikke suges mere over, end der kan være i vognen.

Markstak

Dybstrøelsen opbevares i nudriften i overdækket markstak. Normalt køres dybstrøelsen ud 2 gange årligt. Efter udvidelsen vil den del af dybstrøelsen, som ikke køres direkte ud, blive placeret på møddingspladsen med afløb til gyllebeholder. Halm/savsmuld fra sengebåse kommer i gyllen.

Udbringning af husdyrgødning

Husdyrgødningen udbringes under hensyn til de generelle regler og foregår i videst muligt omfang efter principperne om godt landmandskab. Det vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder mv. For at mindske lugtgener for naboer, spredes der primært gødning i løbet af dagen, hvor det er mindre sandsynligt at folk er hjemme. Der tages så vidt muligt hensyn til vindretning i forhold til nabohuse.

Derudover afpasses udbringningen af husdyrgødning afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning. Gylle udbringes med slæbeslanger og nedharves indenfor 6 timer på sort jord

Der bliver ikke tilført gødning til stejlt hældende marker og på arealer, der støder op til vandløb (2 m bræmmer).

Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvorved der opnås en god udnyttelse af husdyrgødningen. Der bliver ikke tilført gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.

Kommunens vurdering

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen vil tilstrækkelig opbevaringskapacitet normalt svare til ca. 9 måneder. På baggrund af ansøgers oplysninger om opbevaringsanlæg og gødningsmængder, vurderer kommunen, at opbevaringskapaciteten for gylle er 10,8 mdr. ved alternativ 1 og 10,3 mdr. ved alternativ 2. Det er derfor Svendborg Kommunes vurdering, at der med den eksisterende og planlagte gyllebeholdere er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den ansøgte produktion af gylle. Dvs. opbevaringen lever op til gældende BAT-krav.

Opbevaringskapaciteten for spildevandet (ensilagesaft, regnvand og vaskevand) skal jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen være tilstrækkelig til at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt. Da kapaciteten er opgjort til at være minimum 3 mdr. (se bilag 4), hvis det opbevares separat, vurderer kommunen, at det er tilstrækkeligt.

Kommunen vurderer desuden, at overpumpning fra stalden samt til gyllevogn håndteres, så der er minimal risiko for uheld.

Møddingspladsen udgør ifølge ansøgningen 150 m² med en opbevaringskapacitet på 300 m³. Kommunen vurderer derfor, at der er cirka 12 måneders opbevaringskapacitet til dybstrøelsen. Kommunen gør opmærksom på, at dybstrøelsen, som opbevares på møddingpladsen, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen, skal overdækkes, medmindre det hindres af daglig tilførsel til lageret.

I forhold til udbringning af husdyrgødning, vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen vha. den bedst tilgængelige teknologi (BAT). De beskrevne forhold vedrørende udbringning af husdyrgødningen lever op til kravet om brug af BAT jf. BREF-notatet og er i øvrigt reguleret af husdyrgødningsbekendtgørelsen. Dog har kommunen vurderet i senere afsnit vedrørende transporter, at gyllekørsel ikke må ske gennem byzone i weekender og på helligdage.

Fastsættelse af vilkår

Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås.

Mindst 80 % af dybstrøelsen skal udbringes direkte fra stalden til nedbringning på markerne.

Belægningen på møddingspladsen skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger

Ansøger har udarbejdet en beredskabsplan for bedriften. Den indeholder:

- procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe uheldet og begrænse udbredelsen.
- oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over driften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at beredskabsplanen sikrer, at der kan iværksættes tiltag for at minimere risikoen for eventuelle driftsforstyrrelser eller uheld, og at tiltagene kan bekæmpe de gene- og forureningsmæssige konsekvenser. Beredskabsplanen er godkendt af kommunen og vedlagt som bilag 5.

Kommunen anbefaler, at nærved-uheld noteres, og at der udarbejdes procedurer, som evt. tilføjes beredskabsplanen, med henblik på at forebygge en lignende situation. Driftspersonalet bør altid orienteres om nærved-uheld og de eventuelle forebyggende procedurer.

Fastsættelse af vilkår

Beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte og placeringen af beredskabsplanen skal være let tilgængelig.

Beredskabsplanen skal revideres én gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste tidspunkt for revision.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Ammoniak

Kommunens vurdering

Med baggrund i ansøgers oplysninger samt tilgængelige teknologibeskrivelser med tilhørende bilag fra Miljøstyrelsen, vurderer kommunen, at følgende er BAT i den aktuelle sag:

Staldafsnit	Gulvtype	Råprotein i foder
1.1.1 (eksist.)	Spaltegulv	-
1.1.3 (ændres)	Fast gulv med dræn og skrab	168 g/FE
1.1.4 (ændres)	Fast gulv med dræn og skrab	168 g/FE (til køerne)
1.1.5 (ny)	Fast gulv med dræn og skrab	168 g/FE
1.1.6 (eksist.)	Dybstrøelse	-

Ansøger har i det elektroniske ansøgningssystem beregnet, at der vil være en samlet ammoniakemission på 3.052 kg N/år når BAT-krav i tabellen er overholdt. Det fremgår dog også af beregningerne, at det generelle ammoniakreduktionskrav så ikke er overholdt. Da ansøgningen er indgået til kommunen i 2010 er ammoniakreduktionskravet 25 % (dog 15 % i dybstrøelsesstalde), hvilket svarer til, at produktionen efter udvidelsen maksimalt må udlede 3.030 kg N/år. Ansøger har valgt tiltag, som sikrer, at også det generelle ammoniakreduktionskrav er overholdt.

Ansøger har valgt, at anvende foder med 172 g råprotein/FE til køerne i stedet for 168 g/FE. Til gengæld bringes 80 % af dybstrøelse direkte ud til nedbringning på arealerne (normen er 65 %). Ansøgningssystemets beregninger viser, at ansøger derved opnår en samlet ammoniakemission på 3.017 g N/år og en meremission på 136 kg N/år i forhold til den nuværende produktion. Kommunen vurderer på den baggrund, at de valgte tiltag opfylder kommunens krav til BAT-niveau samt det generelle ammoniakreduktionskrav på 25 %.

I høringsudkast af 19. januar 2010 vedr. "Vejledende BAT – Standardvilkår for konventionel produktion af malkekvæg i gyllesystemer" vurderer Miljøstyrelsen, at kravet til ammoniakemissionen til opfyldelse af BAT for malkekvægsbrug fra 250-500 DE kan fastlægges til 7 kg NH₃-N pr. årsko). Hvilket svarer til en reduktion på 34 % i forhold til bedste staldsystem i 2005 (udgangspunktet for husdyrgodkendelseslovens generelle ammoniakkrav).

Som beskrevet ovenfor opnår den samlede produktion en reduktion på 25 %, men i staldafsnittene med malkekøer opnås der en reduktion på 30-50 %. Emissionen/årsko fra staldafsnit med malkekøer i gyllesystemer er ifølge regneark fra ansøgningssystemet 5,3 g/årsko. Dertil skal lægges bidraget fra lageret. Af beregninger i ansøgningssystemet fremgår det at ammoniakemissionen fra gyllebeholderne er 646 kg N/år. Malkekøer i gyllesystemer udgør 84 % af det samlede antal dyreenheder i gyllesystem på ejendommen og det antages derfor at 84 % af ammoniakfordampningen fra gyllebeholderne kan relateres til malkekøerne i gyllesystemer. Dvs. 542 kg N/år, hvilket svarer til 2 kg N/årsko. Den samlede emission/årsko i gyllesystemer kan derfor anslås til 7,3 kg N/årsko, hvilket er lidt højere end Miljøstyrelsens foreslåede standardvilkår. Det skyldes, som tidligere beskrevet, at ansøger anvender begrænset foderoptimering og i stedet opfylder kommunens BAT-krav ved at udbringe 80 % af dybstrøelsen.

For produktion i dybstrøelsessystemer er der ikke udarbejdet teknologiblade og kommunen vurderer som tidligere beskrevet, at systemet kan accepteres som BAT, da

dyrevelfærden for goldkøer og yngre opdræt bedst kan tilgodeses i et system med dybstrøelse.

Der er heller ikke udarbejdet teknologiblade for opdræt i gyllesystemer, og kommunen vurderer, som tidligere beskrevet, at der ikke er proportionalitet i at renovere staldafsnittet inden en evt. revurdering af husdyrbruget.

Ansøger har desuden beregnet ammoniakemissionen for en situation, hvor 75 kvier erstattes med 21 køer (den ønskede mulighed for variation). Heraf fremgår det, at emissionen stiger til 3057 kg N/år og meremissionen stiger til 177 kg N/år. Beregninger viser, at det generelle ammoniakreduktionskrav lige præcis er opfyldt. Når reduktionskravet er mindre for denne situation skyldes det, at der går færre dyr i de staldafsnit, som ikke ændres, men er underlagt reduktionskravet pga. ændret antal dyr.

Samlet set vurderer kommunen, at det ansøgte projekt vedrørende staldindretning opfylder kravet om brug af BAT. Der er derfor ikke behov for at stille yderligere vilkår end dem, der er stillet vedrørende fodring, staldindretning og udbringning af husdyrgødning.

Påvirkning af § 7-naturområde, internationale naturbeskyttelsesområder og øvrige naturområder

I dette afsnit har Svendborg Kommune vurderet en eventuel ammoniakbelastning på nærliggende naturområder.

§ 7-naturområder

Husdyrloven fastsætter rammer for belastningen med ammoniak af særlige naturområder jf. lovens § 7.

Der er ca. 4 km til det nærmeste § 7-område (Lysbjerg - naturområde 1 på bilag 6). Det er et overdrev, som ligger syd for Rødme Svinehaver. Overdrevet er målsat som af regional betydning (C-målsat) i kommunens naturkvalitetsplan (Regionplan 2005-). Tålegrænsen vurderes at være ca. 20 kg N/ha/år.

Baggrundsbelastningen for området er i dag på 14,5 kg N/ha/år (gennemsnit af 2006,2007 og 2008). Dvs. tålegrænsen er ikke overskredet med baggrundsbelastning og på grund af den store afstand til overdrevet, vurderer kommunen, at husdyrbruget ikke bidrager med en væsentlig ammoniakbelastning til området.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Ifølge Husdyrgodkendelseslovens § 23 skal kommunen ved vurderingen af ansøgninger om godkendelse af husdyrbrug bla. varetage beskyttelsen af natur herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredede, udpeget som internationale beskyttelsesområder (NATURA 2000 - områder) eller udpeget som særligt sårbare overfor næringsstofpåvirkning.

Det nærmeste internationale Natura 2000 - område (Skove og søer ved Brahetrolleborg, naturområde 2 på bilag 6) ligger ca. 2 km nordvest for ejendommen. Området er habitat- og fuglebeskyttelsesområde. Udpegningsgrundlaget er diverse søer, moser og skovtyper. Der er forekomst af flere bilag-IV arter bla. Stor Vandsalamander, Sumpvindelsnegl og Pigsmerling.

Der er ca. 5 km fra ejendommen til naturtyper som er udpegningsgrundlag for området. For de nærmeste skovområder vurderer kommunen, at tålegrænsen er ca. 30 kg N/ha/år. På grund af den høje tålegrænsen for de nærmeste skovområder samt afstanden til de mere sårbare naturtyper som er udpegningsgrundlag vurderer kommunen, at husdyrbruget ikke bidrager med en væsentlig ammoniakbelastning til området.

Øvrige naturområder

Indenfor 1000 m fra ejendommen findes der ingen højere målsatte naturområder (A- og B-målsatte).

Der findes 7 lavere målsatte naturområder (C- og D-målsatte) (naturområder 3-6 på bilag 6). Alle områderne vurderes af kommunen til at have en tålegrænse på mindst 20 kg N/ha/år.

Beregninger i det elektroniske ansøgningssystem viser, at ammoniakafsætningen fra stald og lager til det nærmeste af disse naturområder (en eng ca. 600 m nordvest for ejendommen, område 3 på bilag 6) som følge af udvidelsen ikke medfører en øget ammoniakafsætning. Det er heller ikke tilfældet for situationen, hvor 75 kvier erstattes med 21 køer (den ønskede mulighed for variation).

Samlet vurdering

Samlet set vurderer kommunen, at hverken den eksisterende produktion eller udvidelsen af kvægbruget (inkl. den ønskede variation) medfører en væsentlig påvirkning af naturområder i lokalområdet.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

Svendborg Kommune vurderer, at følgende bilag IV-arter kan forekomme i området: Fem arter flagermus, Hasselmus, Markfirben, Springfrø og Stor Vandsalamander. Desuden findes Marsvin i alle havområder omkring Fyn.

Flagermusarterne Sydflagermus, Dværgflagermus, Brunflagermus og Vandflagermus er almindelige i området, mens Langøret Flagermus kan forekomme. Flagermusene yngler og overvintrer i hule træer og i bygninger, og søger bl.a. føde langs skovbryn og levende hegn.

Hasselmus, der er lokaliseret i skove både øst og vest for arealerne, lever i beplantninger, småskove og langs levende hegn.

Markfirben kan forekomme i området. Arten foretrækker sandede soleksponerede levesteder, eksempelvis markkanter, sten- og jorddiger og skovveje.

Springfrø og Stor Vandsalamander, der er til stede i hele området, yngler i søer og vandhuller i hele området. Padderne forlader vandhullerne efter yngletiden, og opholder sig og overvintrer i områdets småskove, levende hegn og sten- og jorddiger.

Ifølge naturbeskyttelseslovens kap. 5 må bilag-IV-arter ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden, og yngle- og rasteområder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Områdets mange småbiotoper: sten- og jorddiger, småskove, levende hegn og små udyrkede markarealer, er meget vigtige for agerlandets dyre- og planteliv. De fungerer som ledelinier, yngle-, raste- og overvintringssted for områdets bilag IV-arter.

Kommunen vurderer, at da der er tale om en fortsættelse af markdriften, vil småbiotopernes funktion være uændret.

I denne konkrete sag ligger der flere vandhuller indenfor 1.000 m fra anlægget, se bilag 6, og ammoniakemissionen fra staldanlægget forøges med ca. 136 kg N/år. Det er dog Svendborg Kommunes opfattelse, at det ikke er muligt at påvise en direkte sammenhæng mellem ammoniakemissionen fra staldanlægget og en eventuel beskadigelse/ødelæggelse af raste/yngle-steder for de bilag-IV-arter, der måtte befinde sig nær staldanlægget.

Der findes desuden flere vandhuller ved eller på udbringningsarealerne, men da de er omgivet af lovpligtige bræmmer, og da de arealer, som er skrånede med mere end 6 grader ikke må modtage flydende husdyrgødning nærmere end 20 m fra søgrænsen jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen, vil vandhullerne ikke blive påvirket væsentligt af afstrømning.

Udvaskningen af næringsalte, herunder bidraget fra landbruget, er med til at forringe havmiljøets tilstand og derved påvirke bilag IV-arten Marsvin, men i denne sammenhæng har bidraget fra indeværende projekt dog ikke i sig selv en væsentlig betydning for marsvinets bevaringsstatus.

Samlet set vurderer kommunen, at den forestående udvidelse på ejendommen samt driften af arealerne ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for områdets bilag IV-arter.

Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er lugtemission fra stalde. Der vil også kunne forekomme lugt fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning. Der foreligger dog kun data og modeller, der kan beregne lugtbelastningen fra stalde til omgivelserne. Det betyder, at lugtgener fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning primært reguleres ved generelle regler om bla. flydelag/overdækning af gyllebeholder, samt tidspunkter for, hvornår husdyrgødning må udbringes jf. bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold over 3 DE, husdyrgødning, ensilage mv. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

Lugtbelastningen fra stalde angives ved en række beregnede geneafstande og tilhørende genekriterier. Afstanden til naboer skal være længere end de beregnede geneafstande for, at genekriterierne kan overholdes.

Beregningen af geneafstandene foretages både med NY model (tager udgangspunkt i ny lugtvejledning og OML- Operationelle Multi Luftforureningsmodel) og FMK-modellen (Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK 2. udgave maj 2002). Den model, der beregner den længste geneafstand anvendes. Der er for hver beregningsmodel fastsat tilhørende genekriterier.

Resultater

I den konkrete sag er der anvendt NY model for beregningen af geneafstanden til byzone og samlet bebyggelse, mens FMK modellen er anvendt til beregning af geneafstanden til enkeltbolig.

Ifølge Husdyrgodkendelsesloven reduceres de beregnede geneafstande, hvis husdyrbruget er placeret nord for de omkringboende. Omvendt forøges geneafstanden, hvis der er andre husdyrbrug over 75 DE, indenfor 300 m fra byzone og lign. eller samlet bebyggelse eller 100 m fra enkeltliggende boliger. Desuden bortscreenes de staldafsnit, som ligger længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Nedenstående tabel viser afstanden fra lugtcentrum til de nærmeste naboer, de beregnede geneafstande, og genekriterierne. Geneafstandene er også vist på bilag 7.

Afstande, beregnede geneafstande efter NY/FMK model, genekriterier

Områdetype	Afstand fra lugtcentrum (m)	Beregnet geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Geneafstand Nudrift (m)	Genekriterie (OU_E/m^3 /LE/ m^3) Ny Model/FMK
Byzone- eller sommerhusområde*	-	339	-	-	5 (NY)
Samlet bebyggelse i landzone mv.	-	225	-	-	7 (NY)
Enkeltbolig	92	95	67	76	10 (FMK)

* Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.

** Samlet bebyggelse i landzone mv. eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Kommunens vurdering

På baggrund af resultaterne i tabellen, vurderer kommunen, at geneafstandene for de enkelte områdetyper er overholdt. I forhold til byzone og samlet bebyggelse ligger alle staldafsnit længere væk end 1,2 gange geneafstandene. I forhold til beregningen af geneafstanden for enkeltliggende boliger er der foretaget korrektion for den nye kostald, da den ligger længere væk end 1,2 gange geneafstanden og derfor ikke indgår i beregningen. Desuden er geneafstanden for enkeltbolig korrigeret for, at husdyrbruget ligger nord for naboen.

Den beregnede lugtkonsekvensafstand er 380 m, som er den afstand indenfor hvilken, der vil kunne registreres lugt, se bilag 7.

Den nærmeste nabo til husdyrbruget er Fåborgvej 134. Som det ses af tabellen er afstanden fra lugtcentrum til den bolig 92 m, hvilket er længere end den beregnede korrigerede geneafstand og mindre en geneafstanden for den eksisterende produktion (nudrift).

Ansøger har desuden beregnet lugtgeneafstandene for en situation, hvor 75 kvier erstattes med 21 køer (den ønskede mulighed for variation). Heraf fremgår det, at geneafstandene reduceres til hhv. 324, 216 og 64 m for områdetyperne byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig. Det er derfor kommunens vurdering, at variationen kan tillades.

Fastsættelse af vilkår

De beregnede geneafstande skal overholdes.

Der skal etableres lugtreducerende tiltag, hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at produktionen giver anledning til væsentlige lugtgener for de omkringboende. Inden etablering skal tiltagene accepteres af tilsynsmyndigheden.

Med henblik på vurderingen af lugtbelastningen kan tilsynsmyndigheden stille krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt 1 gang pr. år. Inden målinger og beregninger foretages skal de godkendes af tilsynsmyndigheden.

Støj

Støj fra husdyrbrug forekommer dels fra selve driften og dels fra transport til og fra ejendommen. Driftsstøjen inkluderer støj fra stationære støjkluder og fra den interne transport på ejendommen. I dette afsnit vurderes udelukkende driftsstøjen.

Ansøgers oplysninger

De primære støjkloder og driftsperioder er angivet i nedenstående tabel. Placeringen af de primære støjkloder fremgår af bilag 1.

Støjklode	Driftsperiode			
	Nudrift		Ansøgt	
	Driftstid/døgn (t)	Periode på år (dage)	Driftstid/døgn (t)	Periode på år (dage)
Vacuumpumpe (malkeanlæg)	6-7 timer (kl. 4.30-8 + 15.30-19)	365	4 timer (kl. 5-8 + 16-19)	365
Foderblander	1 time (kl. 8-10 + 16-18)	365	2 timer (kl. 8-10 + 16-18)	365
Kompressor	6-7 timer (kl. 5-8.30 + 16-19.30)	365	4 timer (kl. 5.30-8.30 + 16.30-19.30)	365
Ensilering	12 timer (kl. 6-22)	4	12 timer (kl. 6-22)	4
Gyllepumpning fra fortank til beholder	1 gange 10 min/uge (kl. 7-17)	52	1 gange 10 min/uge (kl. 7-17)	52
Gyllepumpning fra beholder til vogn	2 gange 5 min/time (kl. 6-22)	20	2 gange 5 min/time (kl. 6-22)	25

Efter udvidelsen vil malkestalden være større, og malkningen vil kunne ske hurtigere end i nudriften. Derfor vil driftstiden for vacuumpumpe og kompressor også mindskes. Kølepumpen (kompressoren) kører forskudt.

Kommunens vurdering

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, bør støj fra landbrugsdrift ikke være større ved de omkringliggende boliger end de grænseværdier, der er vist i den efterfølgende tabel.

	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi	
Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

Kommunen vurderer, at der skal stilles vilkår om, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser skal overholdes.

Der er ikke udarbejdet en egentlig dokumentation for om de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Svendborg Kommune har ved hjælp af et støjregningsprogram fra Grontmij Carl Bro lavet en overslagsberegning af støjbelastningen ved den nærmeste nabo (Fåborgvej 134). Der er jf. Grontmij Carl Bro anvendt en kildestyrke på 103 dB for foderblanderen og for overpumpning af gylle (støjen domineres af traktorstøjen), 85 dB for vacuumpumpen til malkeanlægget og 76 dB for kompressoren i malkestalden. Beregningsteknisk er det ikke muligt at inkludere støj fra intern transport på ejendommen

og derfor indgår støj fra ensilering ikke i beregningen. Der er regnet med en afskærmende effekt for foderblander og vacuum-pumpen, som alle er placeret indendørs. Kompressoren er til gengæld placeret udendørs mod syd. Driftstiderne svarer til dem, der er angivet af ansøger (jf. ovenstående tabel). Nedenstående tabel viser resultatet af overslagsberegningerne inkl. en usikkerhed på 5 dB. Beregningerne er vedlagt som bilag 8.

Beregningspunkt	Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)
Støjgrænser	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
Fåborgvej 134 (uden støjbegrænsende vilkår)	49 dB(A)	48 dB(A)	51 dB(A)
Fåborgvej 134 (med støjbegrænsende vilkår)	49 dB(A)	45 dB(A)	36 dB(A)

Resultatet er inklusiv en skønnet usikkerhed på 5 dB(A). Resultatet inklusiv usikkerheden skal være mindre end eller lig med de fastsatte støjgrænser, hvis det med rimelig sikkerhed skal kunne fastslås, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Resultatet viser, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes i aften og nattetimerne. Beregningerne viser også, at hvis gyllepumpning udelades i nattetimerne samt reduceres til det halve i aftentimerne, kan støjgrænserne overholdes også i aften- og nattetimerne. Det er derfor kommunens vurdering, at der skal stilles vilkår, som begrænser gyllepumpningen om aftenen og udelader den helt om natten.

Fastsættelse af vilkår

Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser skal overholdes.

Der må kun ske gyllepumpning fra gyllebeholder til gyllevogn én gang per time fra kl. 18-22.

Der må ikke ske gyllepumpning fra gyllebeholder til gyllevogn fra kl. 22-07.

Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Målinger/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre Miljømåling – ekstern støj.

Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v. Bekg. nr. 866 af 1. juli 2010.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der, senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger, sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Transport

De miljømæssige gener forbundet med transport vil primært være støj, lugt, støv og trafikikkerhed. Lugtgener vil oftest kun forekomme ved gyllekørsel. Derudover kan der opstå gener som følge af spild på veje, langsomtkørende trafik, tung trafik i landsbyer og lign. – faktorer som kan påvirke trafikikkerheden for borgerne i området. Støvgener vil oftest kun være et problem ved kørsel på grus- og markveje, og hvis naboerne ligger tæt ved kørselsvejen. Støjgener vil sandsynligvis opleves som værende mest generende i aften- og i de tidlige morgentimer.

Ansøgers oplysninger

Transporttype	Nudrift		Ansøgt		
	Antal transporter pr. år	Tidspunkt på døgn	Antal transporter pr. år	Tidspunkt på døgn	Periode på år
Indkøbt foder	26	7-17 hverdage	34	7-17 hverdage	Hele året
Majsensilage	250	6-22	450	6-22	2 dage i sept. -okt.
Græsensilage	50	7-17	80	7-17	2 x 1 dag i maj og juli
Lucerne, wrapballe	15	7-17	25	7-17	3-4 dage
Gyllekørsel	255	6-22	410	6-22	14 dage i marts-maj + 10 dage i aug.-okt.
Døde dyr	35	6-18	35	6-18	Hele året
Mælk	183	01-24	183	01-24	Hele året
Udkørsel af dybstrøelse	190	7-17	100 v. 14 t/læs	7-17	2-3 dage
Halm	150	7-22	75	7-22	Aug - sept
Total	1.154		1.392		

Hver transport repræsenterer to kørsler (en tilkørsel og en frakørsel).

Der er ikke transporter med korn, da det transporteres direkte fra marken til foderstoffirma.

De mest benyttede transportveje er angivet på bilag 9.

Kommunens vurdering

Antallet af transportere til/fra ejendommen vil stige med ca. 20 % som følge af udvidelsen. Når stigningen ikke er større skyldes det, at nogle typer transportere blive færre eller er uændrede, eks. kørsel med dybstrøelse, halmtransportere og mælketransportere. Det er primært på grund af ændringen i staldsystem fra dybstrøelse til gyllesystem.

Ejendommen ligger tæt ved en hovedvej (400 m). Størstedelen af transporterne kan derfor foregå på store veje, som er egnet til tung trafik. På strækningen fra ejendommen ud til hovedvejen passerer 3 boliger.

Det største antal transportere er kørsler med gylle og ensilage til/fra ejendommens arealer. Den type transportere er anslået til at stige med 70 %. Stigningen i gylletransportere vil primært være i form af kørsel til nye aftalearealer, da de ejede og forpagtede arealer også i nudriften får tildelt husdyrgødning svarende til harmonikravet på 1,7 DE/ha. Til nogle enkelte marker skal der ikke køres på offentlig vej, da de ligger helt op til ejendommen (mark 1-0, 3-0, 5-0, 6-0 og 14-0). Til disse marker vurderer kommunen, at der ikke er behov for at stille begrænsninger i forhold til transportere. Dog ligger dele af mark 3-0 og 5-0 tæt på byzone, og der må derfor ikke, ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 stk 1, udbringes husdyrgødning indenfor 200 m fra byzone på lørdage, søn- og helligdage. Nogle af de øvrige ejede og forpagtede arealer (10-0, 18-0, 19-0, 20-0, 20-1 NAK og 31-0) ligger også helt eller delvist indenfor 200 m fra byzone og her gælder samme regel.

Til arealerne syd for Ulbølle og nord for Hundstrup samt aftalearealerne syd for V. Skerninge sker kørselen gennem byzone. Til disse marker (mark 13-0, 15-0, 22-0, 22-1 NAK, 23-0, 26-0, 36-0, PW-1 til PW-5 og HTH-1 til HTH-6) vurderer kommunen, at der ikke må ske kørsel på lørdage, søn- og helligdage for at begrænse generne for de omkringboende.

Kørsel med ensilage er generelt ikke forbundet med lugtgener for de omkringboende, men der kan være støjgener ved transporten. Da kørsel vil foregå gennem byzone, vurderer kommunen, at der skal stilles vilkår om, at transportere med ensilage skal begrænses til tidsrummet fra kl. 06.00-23.00 på alle dage.

Fastsættelse af vilkår

Der må ikke ske gylleudkørsel i weekender og på helligdage. Undtaget er dog gyllekørsel til mark 1-0, 6-0, 14-0, AJ-1 til AJ-4 samt dele af mark 3-0 og 5-0.

Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel forekomme spild skal dette straks opsamles.

Transport af ensilage må foregå på alle dage i tidsrummet fra kl. 06.00-23.00.

Hvis der opstår gener ved transport til og fra ejendommen, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne. Inden etablering skal foranstaltningerne accepteres af tilsynsmyndigheden.

Støv

Kommunens vurdering

Ansøger har oplyst, at han ikke forventer større mængder støv fra stald- og foderanlæg. Kommunen vurderer, at der kan forekomme støv ved strøelse med halm i stalde og kalvehytter. Der kan også forekomme støv ved blanding af fuldfoder, når råvarerne bliver hældt i. Der vil desuden kunne forekomme støvgener i forbindelse med intern/ekstern transport.

Da halm og foder primært håndteres indendørs, vurderer kommunen, at der ikke vil være væsentlige støvgener udenfor ejendommens areal. Støvgener fra transport vil være værst i tørre perioder. Hvis kommunen vurderer, at generne som følge heraf er væsentlige, skal ansøger foretage støvdæmpende foranstaltninger.

Fastsættelse af vilkår

Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.

Hvis der opstår væsentlige støvgener skal der foretages støvdæmpende tiltag f.eks. vanding af transportveje, eller ændret drift ved indblæsning af korn og foder. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Lys

Ansøgers oplysninger

Der er orienteringslys i stalden døgnet rundt. Der er ikke tale om skarpt generende lys. Derudover er der lys efter behov, når arbejdet kræver det. Der er ikke det store behov for udendørs lys, da blanding af foder foregår indendørs. Der ventes dog opsat lysstofrør i arealet mellem de to stalde, hvor det ikke vil ses udenfor ejendommen. Placering af de væsentligste lyskilder fremgår af bilag 1.

Kommunens vurdering

I forhold til naboerne, er de udendørs lyskilder afskærmet af bygninger. Hvorvidt den indendørs belysning gennem lysplader i taget og de åbne sider kan genere naboer er ikke nøjere undersøgt. Der er sparsomt plantet rundt om ejendommen, så der er ikke nogen naturlig afskærmning for lyset. Den nye stald vil være placeret i et lavere niveau end den eksisterende, og dermed vil de eksisterende bygninger formodentlig skærme for lys fra den nye stald i forhold til de nærmeste naboer.

Samlet set vurderer kommunen, at der ikke vil være væsentlige lysgener for naboerne. Hvis kommunen i fremtiden vurderer, at der opstår væsentlige lysgener, skal ansøger foretage lysregulerende tiltag.

Fastsættelse af vilkår

Driften må ikke give anledning til lysgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.

Hvis der opstår væsentlige lysgener skal der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

Ansøgers oplysninger

Skadedyrsbekæmpelse foretages i henhold til gældende lovgivning, og der holdes rent og ryddeligt omkring ejendommen. Bekæmpelse af fluer foretages med Neporex i dybstrøelsesstalden, og bekæmpelse af rotter sker via kommunal ordning.

Kommunens vurdering

Det er vigtigt, at ansøger sikrer, at produktionen ikke giver anledning til gener fra skadedyr for naboerne. Kommunen vurderer derfor, at der skal stilles nogle vilkår, som sikrer, at generne minimeres så meget som muligt.

Fastsættelse af vilkår

Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr (Skadedyrlaboratoriet)

Hvor foder opbevares og håndteres, skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Spildevand

Ansøgers oplysninger

Spildevand	Ansøgt produktion Skønnet mængde m ³ /år	Opsamling/ udledes til
Afløb fra plansilo	1.435	Gyllebeholder eller særskilt beholder
Vaskevand fra malkestalde og -rum	1.625	
Vask af maskiner	45	
Total	3.105	

Mængderne i skemaet er indregnet i de angivne tal for opbevaringskapacitet i gyllebeholderne.

Regnvand fra tagene ledes til dræn- og samlebrønd, hvorfra det ledes til Spangebækken nord for ejendommen.

Sanitært spildevand fra stald og bolig ledes til septiktank både før og efter udvidelsen. Mængden er ukendt.

Vaskepladsen til vask af maskiner og redskaber er placeret ved den eksisterende gyllebeholder, se bilag 1. Pladsen har afløb til gyllebeholderen.

Vand fra plansiloerne og fra malkestald og malkerum ledes til separat beholder. Det overvejes om der skal opføres en stor gyllebeholder i stedet for to mindre. Hvis dette alternativ vælges, vil alt spildevand og vaskevand ledes til gyllebeholderne.

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune vurderer, at opbevaringen og afledningen af spildevandet sikrer, at der ikke sker forurening af jord, overfladevand mv. og der stilles derfor ikke særlige vilkår hertil.

Jævnfør kommunens spildevandsplan ligger ejendommen indenfor et område, som skal etablere forbedret rensning og kommunen vil på et senere tidspunkt tage kontakt til ejendommen for at igangsætte det.

Hvis der ikke opbevares andet end spildevand i den ene af gyllebeholderne er der jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke krav om flydelag på denne beholder og udbringningsperioden for vandet i beholderen forlænges indtil 1. november, hvis det udbringes på bevoksede arealer eller arealer, hvor der skal være afgrøder den følgende vinter.

Fastsættelse af vilkår

Al vask af maskiner og redskaber skal foregå på en plads med et for spildevandet vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og med afledning af spildevandet til en opsamlingsbeholder.

Vaskepladsen skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår tvivl om, hvorvidt der tilledes andet end spildevand (eks. husdyrgødning) til den ene af gyllebeholderne, skal der foretages en måling af kvælstofindholdet i beholderen.

Affald

Ansøgers oplysninger

Ansøger har oplyst følgende affaldstyper, mængder, opbevaringssted, samt hvortil affaldet bortskaffes.

Ikke farligt affald

Art	Mængder (t)		Placering indtil bortskaffelse	Bortskaffes til	Type
	Nudrift	Ansøgt			
Plastik ensilage fra	2	3	Hjørne ved halmlade	Klintholm	Genanvendelig
Plastik fra Wrapballer	1,5	2,5	Hjørne ved halmlade	Forbrændingen	Brændbart
Plastikdunke fra rengøringsmidler	0,1	0,2	Malkerum m.m.	Leverandør	Genanvendelig
Døde dyr	5	8,5	Kadaverkappe v. vejen	DAKA	Genanvendelig

Døde dyr placeres under kadaverkappe ved vejen ca. 330 m syd for ejendommen (se bilag 1) og afhentes af DAKA. Større dyr, der ikke kan være under kappen overdækkes med pressening. DAKA tilkaldes samme dag, og der er så normalt afhentning dagen efter. I weekender kan der gå op til to dage inden afhentning. I nudrift er der afhentet 35 gange (2009), hvilket forventes uændret med udvidelsen.

Farligt affald

Art	Mængder (t)		Placering indtil bortskaffelse	Bortskaffes til
	Nudrift	Ansøgt		
Spildolie	0,1	0,1	Værksted	Dansk Oliegenbrug
Medicinrester, kanyler	0,005	0,007	Kontoret + kanyleboks	Kommunal genbrugsstation
Lystofrør	0,005	0,008	Kontoret	Kommunal genbrugsstation

Kommunens vurdering

Affald skal opbevares og afskaffes efter kommunens regulativer. Genanvendeligt affald skal genanvendes. Farligt affald, der indeholder olie skal følge samme vilkår, som for opbevaring og håndtering af olieprodukter.

Klinisk risikoaffald (- medicinrester, kanyler mm.) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

Kommunen gør opmærksom på, at erhvervsvirksomheder må aflevere op til 200 kg farligt affald på genbrugsstationerne om året, hvis de kommer i en vogn på under 3.500 kg. Der udleveres kvittering på det afleverede farlige affald og virksomheden kan derved dokumentere, at affaldet er afskaffet korrekt.

I forhold til opbevaring og afhentning af døde dyr henvises der til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Bek. nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr samt den tilhørende vejledning (Vejledning nr. 9824 af 23. august 2007 til bek. om opbevaring af døde dyr).

Udgangspunktet er, at opbevaring og afhentning af døde dyr skal ske på en sådan måde, at en eventuel smitterisiko til dyr og mennesker undgås, at lugtgener mindskes mest muligt, og at placeringen vælges ud fra et æstetisk hensyn og sådan at der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Kommunen vurderer, at ansøger opbevarer og afskaffer affald i overensstemmelse med gældende lovgivning og under hensyntagen til omgivelserne.

Fastsættelse af vilkår:

Både ikke farligt og farligt affald skal opbevares sådan, at der ikke er risiko for spredning af affaldsfraktionerne på ejendommen og sådan, at der ikke kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand.

Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

På baggrund af ansøgningen og en vurdering af nitratklasser, fosforklasser, naturarealer m.v. er der her foretaget en vurdering af, om der er risiko for udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne, der kan påvirke overfladevand og grundvand væsentligt samt om driften af arealerne kan påvirke beskyttede naturtyper væsentligt.

Drift af husdyrbrugets arealer

Nedenstående tabel angiver den samlede mængde landbrugsjord, som husdyrbruget har til rådighed.

Udbringningsareal	Ansøgt produktion, ha
Ejet	112,0
Forpagtet	36,1
Aftale	95,9
I alt	244,0

Følgende tabel angiver indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning samt den mængde, som er til rådighed til udbringning.

Gødningstype	Kg N		Kg P		DE	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Produceret dybstrøelse	18.180	11.170	3.220	1.930	181	118
Produceret gylle	9.205	32.020	1.660	5.415	107	379
Afsat gylle	2.845	20.765	510	3.510	33	246
I alt til rådighed dybstr.	18.180	11.170	3.220	1.930	180	118
I alt til rådighed gylle	6.360	11.250	1.145	1.905	75	133
I alt til rådighed	24.540	22.425	4.365	3.835	255	251

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at afsætning af husdyrgødning til tredjemandsarealerne (aftalearealerne) vil kunne påvirke miljøet væsentligt og kræver derfor, at aftalearealerne skal godkendes særskilt jf. § 16 i husdyrgodkendelsesloven. Det er derfor alene ejede og forpagtede arealer, som indgår i denne godkendelse.

Fastsættelse af vilkår:

Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 1,7 DE/ha per planår (1/8-31/7), og således at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end i alt 22.425 kg N (normtal 05/06) og 3.835 kg P (normtal 08/09). Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

Der skal foreligge miljøgodkendelse af aftalearealerne, inden arealerne kan modtage husdyrgødning fra Fåborgvej 132.

Der skal til hver en tid kunne forevises skriftlig dokumentation af minimum et års varighed for gældende forpagtningsaftaler og aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemandsarealer (aftalearealer).

Dokumentationen for den udbragte mængde N og P vil skulle fremlægges i forbindelse med tilsyn. Ansøger kan vælge kun at foretage omregningen fra seneste gødningsregnskab i forbindelse med tilsyn, men kan også foretage omregningen som standard, når der bestilles gødningsregnskab en gang årligt.

Sædskifte

Der anvendes et sædskifte svarende til referencesædskiftet i ansøgningssystemet. Sædskiftet svarer til sædskifte K6 i Miljøministeriets notat om standardsædskifter og referencesædskifter af 27.06.2007. Sædskiftet har et udvaskningsindeks på højest 92 med et efterafgrødegrundlag på 60 %. For at mindske kvælstofudvaskningen fra arealerne har ansøger valgt at etablere 8 % ekstra efterafgrøder udover de lovpligtige efterafgrøder. Alternativt reduceres kvælstofnormen med 4,5 % i forhold til Plantedirektoratets gældende normer.

Kommunens vurdering

Da der ikke er valgt andet sædskifte end referencesædskiftet, skal der ikke stilles vilkår til sædskifte, men alene til andelen af efterafgrøder i sædskiftet og en reduktion af kvælstofnormen.

Fastsættelse af vilkår:

Sædskiftet skal indeholde et af følgende to alternativer:

- 8 % efterafgrøder udover de lovpligtige efterafgrøder
- En reduktion af Plantedirektoratets kvælstofnorm på 4,5 %

Der skal foreligge dokumentation for det valgte alternativ (eks. markplaner og gødningsplaner).

Påvirkning af naturområder

Kommunens vurdering

Ifølge gældende lovgivning skal udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord eller græsmarker foregå ved nedfældning på de arealer, der ligger indenfor 1000 m fra et §7-naturområde. Kravet er generelt fra 2011.

Der ligger nogle andre naturområder tæt ved markerne (se bilag 10), men ingen af disse naturområder er højt målsatte (A- eller B-målsatte) og deres tålegrænse er mindst 20 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i området er i dag på ca. 14,5 kg N/ha/år, og kommunen vurderer derfor, at der ikke er behov for at stille lignende krav til de øvrige marker.

Påvirkning af søer og vandløb

Kommunens vurdering

Mark 34-0 skrånede med en hældning på mere end 6 grader ned mod et beskyttet vandhul. Ifølge § 26 i bekendtgørelse om ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen må der ikke udbringes flydende husdyrgødning indenfor en afstand af 20 m fra søens øverste kant. På den måde sikres, at der ikke sker afstrømning til søen.

Enkelte af de øvrige arealer skrånede også med en hældning på mere end 6 grader, men de skrånede ikke ned mod søer og vandløb, og kommunen vurderer derfor, at der ikke er risiko for afstrømning til overfladevand.

Kvælstof og fosfor til fjord og hav

Arealerne er fordelt med 36 ha i oplandet til Ringsgård Bassin/Det Sydfynske Øhav og 112 ha i oplandet til Nakkebølle Fjord/Ringsgård Bassin/Det Sydfynske Øhav, se bilag 10. Både Ringsgård Bassinet og Nakkebølle Fjord, er altså en del af Det Sydfynske Øhav. Nakkebølle Fjord er et forholdsvis lukket farvandsområde.

Det Sydfynske Øhav

Kystvandene omfatter farvandet mellem Fyn, Ærø og Langeland, herunder Langelandssund og Marstal Bugt, og består af mange store lavvandede og 2 dybe bassiner, Ringsgårdsbassinet og Ærøbassinet, der er indbyrdes forbundne. Hertil kommer en række fjorde, bugte og nor, hvor de største er Lunkebugten ved Tåsinge, Fåborg Fjord, Kløven ved Ærø og Lindelse Nor ved Langeland. De åbne kystvande omkring Fyn ligger centralt i overgangen mellem det salte Skagerrak og den ferske Østersø. I de ca. 40 m dybe bassiner er vandmasserne derfor lagdelte med et relativt ferskt overfladelag og et salt bundlag. Denne lagdeling øger risikoen for iltsvind.

Miljøministeriets risikoanalyse har vist, at alle kystområderne er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Årsagen hertil er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra land, og for den åbne del af Det Sydfynske Øhav, tillige fra atmosfæren.

Risikoanalysen viser, at kun med en lavere næringsstofftilførsel, en yderligere reduktion i tilførslen af miljøfarlige stoffer samt eventuelt mindskede fysiske påvirkninger kan miljømålene nås i området kystvande. Opgaven med at sikre målopfyldelse er især betinget af supplerende indsats der reducerer tilførslen af næringsstoffer. Det drejer sig både om den vandbårne tilførsel af næringsstoffer og særligt for det åbne Sydfynske Øhavs vedkommende også kvælstofftilførslen fra atmosfæren. Der er især behov for en indsats, der reducerer næringsstofftilførslerne fra landbrugsdriften.

Internationale beskyttelsesområder

Den centrale del af Det Sydfynske Øhav er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (Ramsar-område, EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. For Ramsar-området er målsætningen endvidere, at beskyttelsen skal fremmes.

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune har med udgangspunkt i Miljøministeriets risikoanalyse vurderet, at der allerede med den nuværende belastning er tale om en væsentlig påvirkning af Det Sydfynske Øhav. Det er derfor kommunens vurdering, at næringsstofbelastningen skal begrænses mest muligt. Ifølge Miljøstyrelsen er ingen af ansøgningens arealer i oplandet til Langelandssundet omfattet af nitratklasser. Kommunen vurderer, at der skal fastlægges restriktioner for oplandet udover det fastlagte beskyttelsesniveau jf. bekendtgørelsen til husdyrgodkendelsesloven.

For oplande, der afvander til hovedoplandet Det Sydfynske Øhav, pålægges derfor et beskyttelsesniveau, der svarer til husdyrgodkendelseslovens niveau for meget kvælstofsårbare Natura 2000-områder samt Natura 2000-områder, som er overbelastet med fosfor.

Nitratklasser

Oplandenes nitratklasser defineres ud fra jordens reduktionspotentiale og i henhold til husdyrgodkendelseslovens krav for hhv. meget kvælstofsårbare områder og mindre kvælstofsårbare områder.

Fosforklasser

Fosforklasser fastlægges ud fra jordbonitet, dræningsforhold og fosfortal.

Fosfor

På baggrund af ovenstående vandoplandsbeskrivelser, vurderer Svendborg Kommune, at alle udbringningsarealerne ligger indenfor fosforfølsomt område.

Jordbundstypen er af ansøger oplyst til at være blandede sand- og lerjorde med jordbonitet (JB) 4-6. Jordene med JB>4 er oplyst som drænedede. Ansøger har indsendt dokumentation for fosfortal for alle drænedede marker på nær mark 9-0, og den mark er derfor angivet til at have fosfortal over 6. På den måde beregnes det værst tænkelige scenarie for miljøet, idet der jf. husdyrgodkendelsesloven skal være fosforbalance på sådanne arealer. For de øvrige marker viser dokumentationen, at nogle marker har fosfortal under 4 og nogle har fosfortal fra 4 til 6.

Nedenstående tabel angiver fordelingen af udbringningsarealerne på de forskellige fosforklasser.

Fosfor klasse	Beskrivelse	Antal ha i alt	Overskud i nudrift Kg P/ha/år	Tilladt overskud i ansøgt i produktion* Kg P/ha/år	I alt tilladt overskud Kg P/år
0	Pt<4 eller udrænet eller afvander ikke til fosforfølsomt område	111,6	4,2	0,6	67,0
1	Pt 4-6 og drænet samt afvander til fosforfølsomt område	36,0	4,2	0,6	21,6
2	Lavbundsareal, samt afvander til fosforfølsomt område	0	4,2	0,6	0
3	Pt>6 og drænet samt afvander til fosforfølsomt område	0,5	4,2	0	0
Ialt		148,1			88,6

* Jf. husdyrgodkendelsesloven må fosforoverskuddet ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for. I den konkrete sag er harmonikravet 1,7 DE/ha.

Med udgangspunkt i husdyrgodkendelseslovens fastsatte krav, må der i den konkrete sag således tilføres et fosforoverskud på i alt 0,6 kg/ha/år. Beregninger i ansøgningsystemet viser, at der med den ansøgte produktion og de valgte sædskifter netop tilføres arealerne 0,6 kg P/ha/år jf. nedenstående tabel.

	Ansøgt
Tilførsel til udbringningsarealer, kg P/år	3.835
Tilførsel til udbringningsarealer, kg P/ha/år	25,9
Fraførsel med sædskifte, kg P/ha, år	25,3
Netto tilførsel, kg P/ha/år	0,6

Som følge af af de fleste arealer ikke er drænedede og/eller har lave fosfortal (<4), vurderer Svendborg Kommune, at der ikke er risiko for at overskydende fosfor udvaskes til vandmiljøet. Det kan derfor godt tillades, at der tilføres arealerne lidt mere fosfor end der fjernes med afgrøderne. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for. Det viser beregningerne at det ikke er.

Ifølge høringsudkast af 19. januar 2010 vedrørende "Vejledende standardvilkår for konventionel produktion af malkekøer i gyllesystemer" fra Miljøstyrelsen fremgår det, at der ikke er fastsat BAT-krav til fosforudledningen fra kvæg.

Svendborg Kommune vurderer, at et fosforoverskud på 0,6 kg/ha/år lever op til kravet om brug af BAT.

Nitrat

Ifølge Miljøstyrelsens reduktionspotentialekort er reduktionspotentialet for arealerne som afvander til Det Sydfynske øhav gennem Nakkebølle Fjord 50-75 % (gns. 62,5 %) og for de øvrige arealer 0-50 % (gennemsnit = 25 %). Det vægtede gennemsnit for alle arealer er 50 %, hvilket betyder, at ca. 50 % af den mængde nitrat, der kommer ud af rodzonen, ender i vandområdet. Med udgangspunkt i oplandenes sårbarhed og reduktionspotentiale vurderer Svendborg Kommune, at arealerne, som afvander til Det Sydfynske Øhav gennem Nakkebølle Fjord er omfattet af husdyrgodkendelseslovens nitratklasse 2 og de arealer, og de øvrige arealer er omfattet af husdyrgodkendelseslovens nitratklasse 3.

Med udgangspunkt i ansøgningssystemets beregninger viser nedenstående tabel, hvor meget nitrat, der med den ansøgte produktion, udvaskes til rodzonen og efterfølgende udledes til fjord og hav.

	Ansøgt
Tilførsel til udbringningsarealer, kg N/år	22.425
Udvaskning fra rodzone kg N/ha/år	48,6
Reduktionspotentiale, %	50
Udledning til vandområde, kg N/ha/år	24,3

I henhold til husdyrgodkendelseslovens krav til nitratklasse 2 og 3 må der kun udbringes hhv. 65 % og 50 % husdyrgødning i forhold til harmonikravet. Udbringningen betragtes for hele bedriften, hvilket betyder, at der for den konkrete sag i gennemsnit på alle arealer må udbringes 60 % i forhold til harmonikravet, hvilket svarer til, at der må udbringes 1,02 DE/ha. Udvaskningsberegningen i ansøgningssystemet viser, at den maksimalt tilladte udvaskning af kvælstof som følge deraf er 48,7 kg N/ha.

For at overholde dette krav har ansøger valgt enten at:

- øge antallet efterafgrøder udover de lovpligtige, eller
- reducere kvælstofnormen

Derved kan der udbringes 1,7 DE/ha, da udvaskningen af kvælstof som vist i tabellen er beregnet til 48,6 kg N/ha.

Beregningerne dokumenterer, at udvidelsen opfylder kravet til maksimalt tilladte kvælstofudvaskning.

Af høringsudkast af 19. januar 2010 vedrørende "Vejledende standardvilkår for konventionel produktion af malkekøer i gyllesystemer" fra Miljøstyrelsen fremgår det ikke, hvad BAT-kravet til nitratudledning fra kvæg er.

Kommunens samlede vurdering i forhold til overfladevand

Samlet set vurderer kommunen, at produktionen med de stillede vilkår til N og P i gødningen, kvælstofnorm og efterafgrøder, hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området Det Sydfynske Øhav væsentligt med nitrat og fosfor.

Påvirkning af grundvand

Der er ikke udarbejdet indsatsplaner for grundvand i området, hvor udbringningsarealerne er placeret.

Nogle af udbringningsarealerne (mark 6-0, 14-0, 31-0 og 36-0) ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, se bilag 10. Indenfor disse arealer må nitratindholdet i vand fra rodzonen ikke øges hvis det er højere end 50 mg NO₃/l. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at udvaskningen fra disse arealer afhængig af alternativ vedr. sædskifte i ansøgt drift er 59-62 mg NO₃/l. Beregningerne viser også, at der sker en reduktion i nitratudvaskningen på arealerne i forhold til nudriften.

Ansøger har indsendt beregninger, som viser, at det også er tilfældet uden miljøtiltag (ekstra efterafgrøder og reduceret kvælstofnorm). Kommunen vurderer derfor, at der ikke skal stilles vilkår om, at miljøtiltag iværksættes på specifikke marker.

På baggrund af, at det i ansøgningssystemet, er dokumenteret, at udvaskningen af nitrat fra rodzonen ikke øges, vurderer kommunen, at udbringning af husdyrgødning ikke vil udgøre en væsentlig risiko for forurening med nitrat af grundvandsforekomsterne i området.

Egenkontrol

Ansøgers oplysninger

Der føres følgende egenkontroller:

- Medicinregnskab
- Gødningsregnskab
- Sprøjtejournal
- Logbog over flydelag i gyllebeholder
- Kvalitetsprogram- Arlagården
- Daglig tilsyn og løbende service og vedligeholdelse efter behov af skrabe anlæg, gødningsopbevaringsanlæg, olietanke og foderoplag.

Der er også beskrevet egenkontrol i forbindelse med ressourceforbruget på ejendommen. Desuden identificeres personalets uddannelsesbehov og der gennemføres uddannelses- og træningsprogrammer for dem. Det er med til at sikre godt management og herunder egenkontrollen.

Kommunens vurdering

Der er i afsnittet omkring fodring redegjort for, at kommunen også vurderer, at der skal foretages egenkontrol i form af foderkontrol. Arlagården er primært egenkontrol i forhold til dyrevelfærd og fødevarer sikkerhed, og der stilles ikke i miljøgodkendelsen vilkår om egenkontrol vedrørende dette. Logbog over flydelag i gyllebeholdere er lovkrav, hvis ikke gyllebeholderne er overdækkede.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der skal foretages egenkontrol i forhold til:

- Dokumentation for husdyrholdets størrelse.
- Dokumentation for forpagtningsaftaler mindst et år frem i tiden.
- Dokumentation for aftaler om udbringning af husdyrgødning mindst 1 år frem i tiden.
- Dokumentation for indhold af total råprotein, AAT og PBV i foder (foderplaner, indlægssedler og EFK).
- Logbog for timer på skrabe anlæg.
- Dokumentation for indhold af N/P i husdyrgødning (gødningsregnskab).
- Dokumentation for andelen af efterafgrøder eller reduktion af kvælstofnorm.

- Kontrol og vedligehold af belægninger, der skal fremstå tætte og hele.
- Kontrol og vedligehold af belægninger, der skal fremstå tætte og hele (kemikalierum, olieopbevaring, møddingsplads, vaskeplads, plansiloer).
- Kontrol (løbende opdatering) af beredskabsplan.

Der er fastsat vilkår i henhold til ovenstående under de enkelte afsnit.

0-alternativ

Ansøgers oplysninger

Hvis udvidelsen ikke godkendes, vil produktionen formodentlig snart ophøre, da den nuværende stald giver nogle sundhedsmæssige problemer. Desuden er der et stort arbejde med at bringe halmen hjem og dybstølsen ud. Derfor er det vigtigt, at stalden ændres fra en dybstølsesstald til en sengestald.

Kommunens vurdering

Svendborg kommune vurderer, at 0-alternativet vil svare til den eksisterende produktion på ejendommen.

Landskabsmæssigt er der tale om et væsentligt mindre byggeri, som ikke syner så meget i landskabet som det ansøgte.

Transporterne til og fra ejendommen er vurderet til at være 2.780 pr. år. På baggrund af ansøgers oplysninger forventes det, at det svarer til en stigning på 20 %. Der er ved nudrift ingen regulering af transporter til og fra ejendommen.

Ammoniakemissionen for den eksisterende produktion er i ansøgningsystemet beregnet til 3.017 g N/år. Ammoniakemissionen forøges efter udvidelsen med ca. 5 %. Det skal sammenlignes med at produktionen øges med 70 %.

I forhold til næringsstofudvaskning til overfladevand er den eksisterende produktion ikke reguleret med skærpede krav til nitratudvaskning. I nudrift er eneste regulering, at ansøger skal opfylde harmonikravet, som for den konkrete produktion er 1,7 DE/ha. Det samme gør sig gældende i den ansøgte drift, men som følge af krav fra Svendborg Kommune må der reelt for den ansøgte produktion kun udsprede 1,02 DE/ha. Ansøger er derfor forpligtet til etablere ekstra efterafgrøder eller reducere kvælstofnormen for at begrænse nitratudvaskningen. Der er dermed trods en væsentlig større ansøgt produktion tale om en begrænsning af nitratudvaskningen i forhold til nudrift. Det skal dog bemærkes, at hvis samme tiltag blev etableret i nudrift ville der sandsynligvis kunne opnås samme begrænsning i nitratudvaskningen.

I forhold til nitratudvaskningen til grundvand er den eksisterende produktion ikke reguleret med skærpede krav. Beregningerne viser, at der efter udvidelsen vil være en reduktion i nitratudvaskningen i forhold til nudrift. Det skal dog bemærkes, at hvis der blev indført samme tiltag (ændring i staldsystem og foderoptimering) i nudrift ville der sandsynligvis kunne opnås samme begrænsning i nitratudvaskningen.

Samlet set vurderer Svendborg Kommune, at udvidelsen af produktionen har størst betydning i forhold til landskabs- og transportpåvirkningen.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, samt at der er taget særligt hensyn til at begrænse udvaskning af næringsstoffer til Det Sydfynske Øhav, vurderer Svendborg Kommune at udvidelsen af husdyrbruget kan godkendes.

Udvidelsen vil ikke medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, naturområder omfattet af § 7 i loven, øvrige naturområder, Natura 2000 områder, grundvandet herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Endelig er det vurderet, at de ovennævnte naturområders bestande af vilde planter og dyr herunder bilag IV-arter samt deres levesteder ikke vil påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

Ansøger har redegjort for at der anvendes bedst tilgængelig teknik (BAT) med udgangspunkt i management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning. På den baggrund konkluderer kommunen, at der anvendes BAT til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Samlet set vurderer Svendborg kommune, at udvidelsen ikke medfører en væsentlig påvirkning af miljøet.

Beskrivelse af eventuelle hørings svar og vurdering

Projektet har været offentliggjort i Ugeavisen Svendborg i forbindelse med opstart af sagsbehandlingen. Der er i denne forbindelse ikke indkommet bemærkninger.

Senere har 5 naboer, som bor indenfor den beregnede lugtgeneafstand eller har transport tæt forbi ad den fællesvej, som leder ned til husdyrbruget (se bilag 7) partshørt i seks uger. Det samme har 10 ejere af forpagtet jord og aftalearealer (hvoraf en også er nabo). Der er i denne periode ikke indkommet bemærkninger.

Desuden er en nabo blevet partshørt skriftligt og mundtligt i forbindelse med behandlingen af dispensationsansøgningen vedrørende afstandskrav til naboskel.

Endelig har ansøger været partshørt i seks uger, og i den forbindelse gennemset et udkast til kommunens afgørelse. Han har via sin konsulent haft enkelte bemærkninger, som er indarbejdet i godkendelsen.

BILAG

Bilag 1: Oversigtskort med anlæg og angivelse af bygningsmæssig anvendelse

Bilag 2: Oversigtskort med angivelse af staldsektioner

Bilag 3: Oversigtskort med placering af olie, kemikalier etc.

Bilag 4: Afstande og opbevaringskapacitet for gyllebeholdere for to alternativer

Bilag 5: Beredskabsplan

Bilag 6: Oversigtskort med naturområder i nærheden af husdyrbruget

Bilag 7: Lugtgeneafstande til naboer

Bilag 8: Overslagsberegning for støjgener

Bilag 9: Oversigtskort med transportveje og arealer

Bilag 10: Oversigtskort med udbringningsarealer, oplande, nitratklasser etc.